

Sårbarhets- og utviklingsanalyse for Osen kommune

Bilde 1: Sætervik i Osen

Innhold

Illustrasjonsliste	3
Kart	3
Tabeller	3
Figurer	4
Bilder	5
Sammendrag av hovedfunn	5
1. Bakgrunn for analysen	6
1.1 Kort om Kommunen	7
2. Befolkning	8
2.1 Utvikling i befolkning	9
2.2 Befolknings sammensetning	12
2.3 Befolkningsprognoser	14
2.4 Forsørgerevne	15
2.5 Flyttetrender	17
2.6 Boliger og fritidseiendommer	18
3. Sysselsetting og lokalt næringsliv	20
3.1 Sysselsettingsutvikling	20
3.2 Næringsstruktur	22
3.3 Lokaliseringskoeffisienter og spesialisering	25
3.4 Største bedrifter	27
3.5 Lønnsomhet og robusthet i næringslivet	30
3.6 Utviklingsmuligheter for næringslivet i Osen	32
4. Pendling og arbeidsmarkedsinteraksjon	33
4.1 Pendlerelasjoner	34
4.2 Arbeidsplassdekning i ulike næringer	34
5. Kommunikasjon og infrastruktur	36
5.1 Reisetidsanalyse	36
5.2 Veier og fysisk infrastruktur	37
5.3 Digital infrastruktur	38
6. Sosioøkonomiske indikatorer	39
6.1 Befolkningens utdanningsnivå og kompetanse	39
6.2 Relativ fattigdom og sosial ulikhet	40
6.3 Arbeidsledighet, uføretrygd, sysselsetningsgrad og deltid	41
7.0 Kommuneøkonomi	43
7.1 Nøkkeltall	43

7.2 Driftsregnskap	45
7.3 Balanse	46
8.0 Konsekvensberegning i Panda.....	48
8.1 Forutsetninger	48
8.2 Sysselsettings- og befolkningskonsekvens	49
9.0 Oppsummering	51
10. Kilder	52

Illustrasjonsliste

Kart:

Kart 1: Trøndelag per 2019 med Osen avmerket	7
Kart 2: Befolkning per 1. januar 2019 på 250x250 metersrutenett. Kilde: SSB	8
Kart 3: Befolkningsendring i prosent 2010-2019. Kilde: SSB.....	10
Kart 4: Befolkningsprognose (SSB 2018 MMMM) 2018-2040. Kilde SSB.....	15
Kart 5: Indeks for forsørgerevne, unge og eldre, 2019. Kilde: SSB.....	15
Kart 6: indikator for utnyttelsesgrad av boligmassen. 2018. Kilde: SSB.....	19
Kart 7: Utvikling befolkning 2009-2019 og sysselsetting 2008-2019. Kilde: SSB.....	21
Kart 8: Prosentvis endring i antall sysselsatte 4.kvartal 2008 til 4.kvartal 2019. Kilde: SSB	21
Kart 9: Antall registrert fiskefartøy i Trøndelag per kommune i 2018. Kilde: Fiskeridirektoratet.....	22
Kart 10: Reisetidsanalyse Osen.	36
Kart 11; Veier, ådt og båtforbindelser. Kilde: NVDB	37
Kart 12: Andel av husstander som har dekning for 30/5 Mbit/s i 2019. Kilde: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.	38
Kart 13: Andel av befolkningen over 16 år som har høyere utdanning i 2018: Kilde: SSB.....	39
Kart 14: Lavinntektshusholdninger 2017. Kilde: SSB.....	40
Kart 15: Sysselsetningsgrad per 4.kvartal 2018. Kilde: SSB.....	41
Kart 16: Andel Uføre i befolkningen 18-67. Kilde: SSB	42
Kart 17: Beregnet utgiftsbehov 2019. Kilde: KMD	43

Tabeller:

Tabell 1: Befolkningsutvikling i små og store kommuner. Kilde: SSB.....	10
Tabell 2: Befolkning i Osen 2010-2019 fordelt på alder. Kilde: SSB	12
Tabell 3: Aldersfordelt befolkningsprognose for Osen 2018-2040. Kilde: SSB	14
Tabell 4: Flytting til og fra Osen. 2008-2018 fordelt på kommuner. Kilde: SSB.....	17
Tabell 5: Boliger i Osen etter type og byggeår. Kilde: SSB	18
Tabell 6: Sysselsatte personer med arbeidssted Osen 2008-2018. Fordelt på 17 næringsgrupper. Kilde: SSB	23
Tabell 7: Sysselsatte i Osen, 4.kvartal 2018, etter detaljerte næringsinndeling. Kilde: SSB	24
Tabell 8: Lokaliseringskoeffisienter for Osen, Fosen og Kystregionen og Trøndelag per 4.kvartal 2018. Kilde SSB	25
Tabell 9: Resultat- og balanseregnskap samlett for selskaper i Osen. Kilde: Purehelp	30
Tabell 10: Nøkkeltall robusthet i næringslivet i Osen	31

Tabell 11: Egenkapitalandel og rentedekningsgrad, større bedrifter i Osen.	31
Tabell 12: Pendling til og fra Osen. Største relasjoner i 2018. Kilde: SSB.....	34
Tabell 13: Sysselsatte og pendlere i Osen etter næringsgrupper. Kilde: SSB.....	34
Tabell 14: Reisetidsanalyse Osen.	37
Tabell 15: Indikatorer på husholdningenes økonomi i 2017. Kilde: SSB	40
Tabell 16: Utvalgte nøkkeltall fra kommuneregnskapet Kilde: SSB/KOSTRA.....	44
Tabell 17:KOSTRA driftsregnskap Osen. 2015-2018. Alle tall i hele 1000 kr, løpende priser, ekskl. kommunale foretak og interkommunale selskaper. Kilde: SS/KOSTRA	45
Tabell 18: KOSTRA balanse Osen. 2015-2018. Alle tall i hele 1000 kr, løpende priser, ekskl. kommunale foretak og interkommunale selskaper. Kilde: SSB/KOSTRA.....	47

Figurer:

Figur 1: Befolkning Osen 1951-2019. Kilde: SSB.....	9
Figur 2: Årlig befolkningsendring i Osen 2008-2018 fordelt på innenlandsflytting, innvandring og fødselsoverskudd. Kilde: SSB.....	11
Figur 3: Kjønn og aldersfordeling i Osen 2019. Kilde: SSB	12
Figur 4. Andel kvinner i Osen og Trøndelag per 1. januar 2019 fordelt på aldersgrupper. Kilde: SSB..	13
Figur 5: Befolkningsprognoser og historiske folketall for Osen. 3 alternativer. Kilde: SSB.....	14
Figur 6: Indekser for forsørgerevne i Osen 1981-2019. Kilde SSB.....	16
Figur 7:Utflytting, innflytting og nettoutflytting til Osen fordelt på alder. totalt for perioden 2008-2018. Kilde. PANDA	17
Figur 8: Fullførte boliger i Osen 2000-2019 og første 9 måneder av 2019. Kilde: SSB.....	18
Figur 9: Sysselsatte i Osen 1986-2018. Kilde: SSB og Panda	20
Figur 10: Næringsstruktur i Osen per 4.kvartal 2018. Antall sysselsatte fordelt på 17 næringsgrupper Kilde: SSB	22
Figur 11: Sysselsatte i privat og offentlig sektor i Osen 2008-2018. Kilde: SSB	24
Figur 12: Lokaliseringskoeffisienter for Osen og Trøndelag per 4.kvartal 2018. Kilde SSB.....	26
Figur 13: Regnskapstall fra de største bedriftene i Osen i 2018	27
Figur 14: Pendling Osen 2000-2018. Kilde: SSB.....	33
Figur 15: Nettoppendling Osen fordelt på næring, 4.kvartal 2018. Kilde: SSB	35
Figur 16: Dekningsgrad bredbånd i Osen i 2019, fordelt på hastighet. Kilde: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	38
Figur 17: Befolkningen i Osen, 16 år og eldre i 2018, etter høyeste oppnådde utdanningsnivå. Kilde: SSB	39
Figur 18: Andel av kvinnelige lønnstakere som jobber deltid i 2018. Kilde: SSB	41
Figur 19: Sysselsetningsgrad fordelt på alder. Osen og Trøndelag per 4.kvartal 2018. Kilde: SSB	42
Figur 20: Brutto driftsutgifter per tjenesteområde i Osen i 2018. (1000 kr). Kilde: SSB/KOSTRA	46
Figur 21: Estimert sysselsetningskonsekvens i Osen.....	49
Figur 22: Estimert befolkningskonsekvens i Osen.....	50

Alle figurer, kart og tabeller er produsert av Trøndelag fylkeskommune. Kildene henviser til hvor datagrunnlaget som er brukt i illustrasjoner kommer fra. Indekser og koeffisienter som er brukt i rapporten er også utregnet av Trøndelag fylkeskommune og kilder referere til hvor man har hentet grunnlagstallene som er brukt i konstruksjonen av disse.

Bilder:

Bilde 1: Sætervika i Osen.....	1
Bilde 2: MS Osenford.....	9
Bilde 3: Fiskebåten Rav. Kilde: Skipsrevyen.no	28
Bilde 4: SalMar Settefisk AS på Sætran	29
Bilde 5: Nord-Fosen Pukkverk	29

Sammendrag av hovedfunn

Osen er en av de minste kommunene i Trøndelag og har over lengere tid hatt negativ utvikling i både befolkning og sysselsetting. Det er i dag under 1 000 innbyggere i kommunen, det er en høy gjennomsnittsalder og man har en betydelig ubalanse i kjønnsfordelingen i den yngre delen av befolkningen.

Kommunen har en del avstandsulemper. Det er store avstander til regionale senter av nevneverdig størrelse og omlandet rundt Osen er tynt befolket og har relativt få arbeidsplasser. Store deler av omlandet rundt Osen har også mange av de samme demografiske utfordringene.

Arbeids og næringslivet i Osen er preget av en høy andel sysselsatte i offentlig sektor, i tillegg til primærnæringene, der fiskeriet er spesielt viktig. Innenfor fiskeri så har kommunen noen store fiskebåtrederier, men også en stor mengde mindre aktører. Det finnes også noe virksomhet knyttet til underleveranser til fiskerinæringen i kommunen.

Konsekvensberegninger gjort i Panda knyttet til varslede bedriftsnedleggelse i Osen viser en estimert sysselsettingskonsekvens på ca. 6,3 % i forhold til referansebanen og befolkningskonsekvens på opp mot 4,0 % i forhold til referansebanen. Dette er noe som vil forsterke den langsiktige negative utviklingen knyttet til befolkning og sysselsetting som man har sett i kommunen.

Kommunen har over tid hatt en god økonomistyring, der man har satt tæring etter næring. Og det er en god balanse i de kommunale budsjettene.

Analysen viser at det finnes flere potensielle utviklingsmuligheter for osen knyttet til blant annet videreutvikling av det marinemiljøet som alt finnes i kommunen. Osen har også muligheter knyttet til turisme, opplevelses næring og fritidsbebyggelse.

1. Bakgrunn for analysen

Denne analysen av Osen kommune er utarbeidet av statistikk- og analysefunksjonen på planseksjonen i Trøndelag fylkeskommune etter bestilling fra kommunen, fylkeskommunens næringsseksjon og Innovasjon Norge.

Bakgrunnen for analysen er en situasjon der det har flere selskapet i kommunen, One2Cell/Brightstar, Trønderpall og SalMar settefisk, legger ned eller flytter virksomhet ut fra kommunen. Dette vil samlet få direkte betydning for ca. 20 sysselsatte i kommunen, hvor av 13 er relatert til One2Cell/Brightstar. Disse hendelsene er ikke i seg selv av en størrelse som normalt vil kvalifisere for et omstillingsarbeid. Det er imidlertid en rekke underliggende faktorer, knyttet til langsiktig nedgang i sysselsetting og folketall som har bidratt til en negativ utvikling for kommunen, uavhengig av den vanskelige situasjonen som følge av de nevnte oppsigelsene.

Med bakgrunn i de nevnte hendelsene, den langsiktige negative utviklingstrenden og det pågående omstillingsarbeidet i nabokommune Roan så ble det i møte mellom fylkeskommunen, Osen kommune og Innovasjon Norge den 12.11.2019 besluttet å sette i gang et grunnlagsarbeid ved hjelp av metodikken fra «Regional omstilling» der man ser på behovet for ytterligere tiltak i Osen

Dette notatet er dermed en statistisk analyse og et kunnskapsgrunnlag om status og utviklingstrekk i Osen innenfor viktige samfunnsområder, spesielt knyttet til befolknings- og næringsutvikling. Hensikten med notatet er å se nærmere på potensielle sårbarheter i samfunnet og belyse potensielle utviklingsmuligheter for kommunen.

Eventuelle tiltak som settes inn for å følge opp rapporten må diskuteres nærmere i et partnerskap der kommunen, næringslivet i kommunen og regionale aktører inngår.

1.1 Kort om Kommunen

Osen er en kystkommune i Trøndelag som ligger i øvre del av Fosenhalvøya. Kommunen grenser til Flatanger i nord, Namdalseid i øst og Roan i sør, til havs grenser kommunen også til Frøya.

Osen har vært egen kommune siden 1892 og det er ikke planlagt noen forestående kommunesammenslåinger som involverer Osen. Administrasjonssenteret er lokalisert i grenda Osen ved utgangen av Steinsdalen.

Havet har historisk vært den viktigste transportåren for Osen og veiforbindelse østover mot Namdalseid ble først etablert i 1960. Veiforbindelse sørover mot Roan ble etablert i 1979.

Kommunen har 947 innbyggere per 1. januar 2019, noe som gjør at kommunen er den 6. minste kommunen i Trøndelag målt etter folketall.

Det var 375 sysselsatte personer som hadde arbeidsted i Osen per 4.kvartal 2018. Fiskeriet har historisk vært en viktig næringsvei for Osen og kommunen har per 2019 totalt 19 fiskebåter registrert i fiskeridirektoratets merkeregister. I 1986 var det registrert 103 fiskebåter i Osen.

Kommunen har totalt et areal på 387,1 km² hvorav 17,5 km² (4,5 %) er ferskvann. Områder dekket av bebyggelse eller samferdselsinfrastruktur utgjør i overkant av 3 km², noe som er under 1 % av totalarealet i kommunen. Innmark og skog utgjør 30,9 % av arealet i kommunen, fordelt med 9 km² jordbruksareal og 120 km² skog. Kommunen har ellers store områder med åpen fastmark, våtmark, bart fjell, grus- og blokkmark.

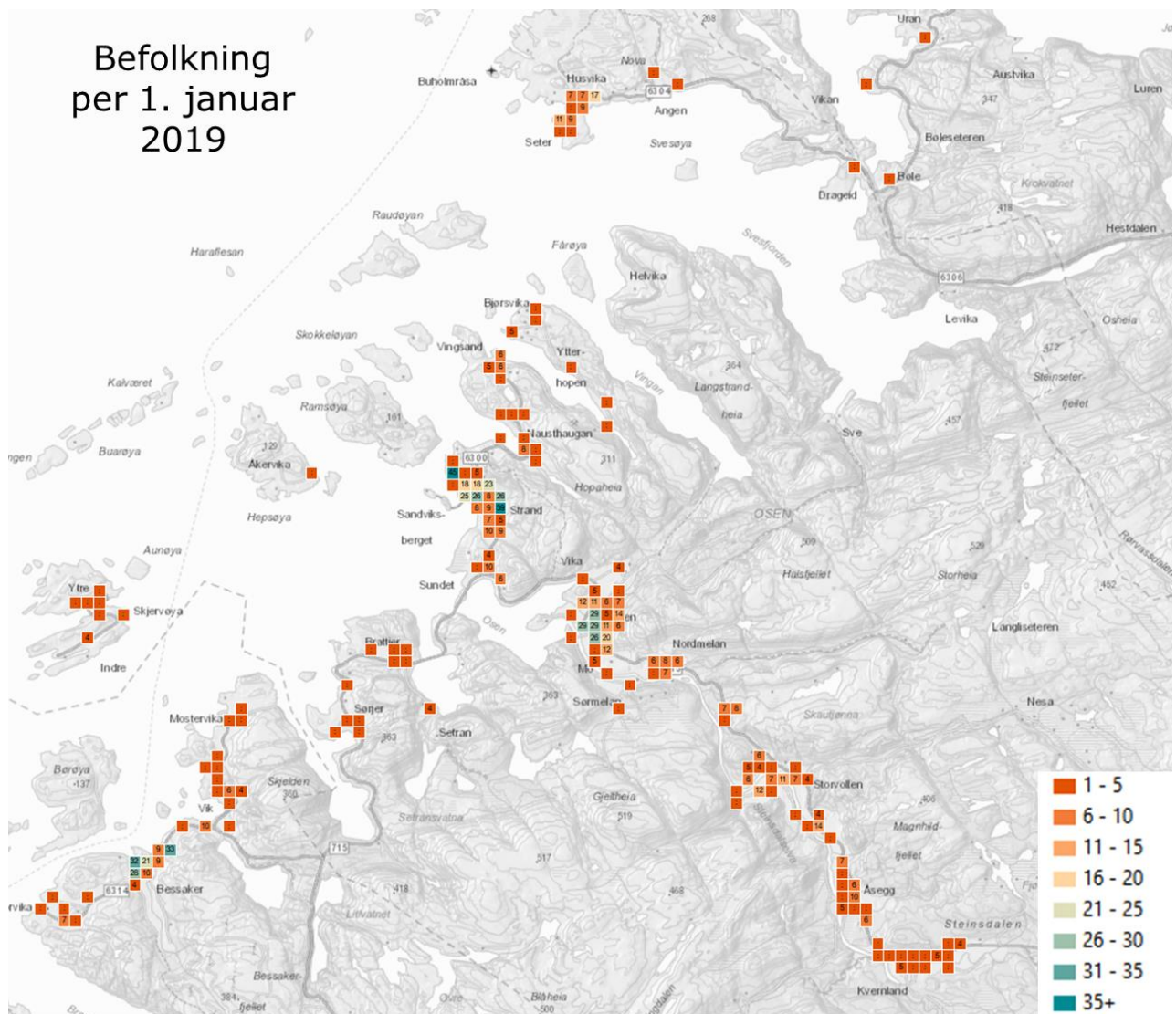

Kart 1: Trøndelag per 2019 med Osen avmerket

2. Befolkning

Innbyggerne er en kommunenes viktigste ressurs. Befolkningen og befolkningsutviklingen legger grunnlaget for samfunnsutviklingen i kommunene. Lokalsamfunnet er avhengig av at man har et folketall som er stort nok til at man har den nødvendige kritiske massen for å opprettholde viktige tjeneste- og servicefunksjoner i kommunen. Et lavt og fallene folketall vil dermed over tid kunne vanskeliggjøre oppgaven med å utvikle en kommune i positiv retning.

Osen er befolkningsmessig en av de minste kommunene i Trøndelag med 947 innbyggere per 1.januar 2019. Kommunene som Osen grenser til er også små målt etter i folketall, Roan har 957 innbyggere per 1.januar 2019, mens Flatanger og Namdalseid har henholdsvis 1 103 og 1 576 innbyggere per 1.januar 2019. Her vil Namdalseid i 2020 slå seg sammen med Namsos og Fosnes, slik at Osen blir nabokommunen med nye Namsos kommune.

Kart 2: Befolkning per 1. januar 2019 på 250x250 metersrutenett. Kilde SSB

Kartet over viser områder på 250x250 meter hvor det er bosatt personer per 1. januar 2019. I områder hvor det er tre eller færre bosatte så er det eksakte tallet anonymisert. Av dette kan man se at på det tetteste befolkede området i Osen så bor det 45 personer på et 250x250 meters område.

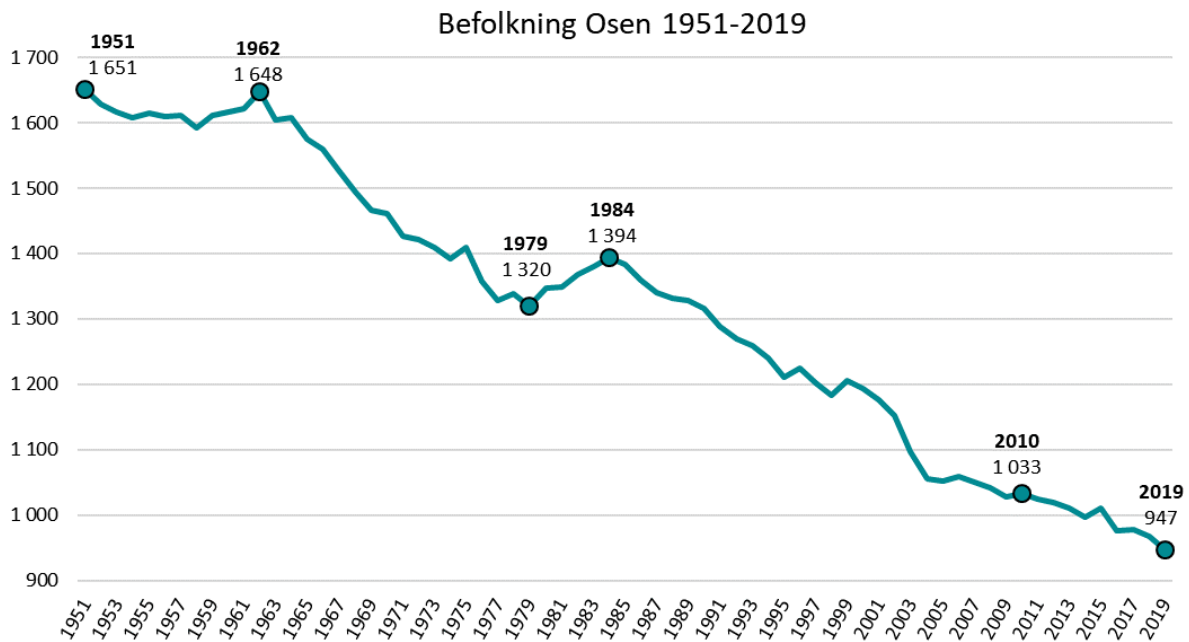
Det er ingen områder i Osen som er veldig tettbefolket, men størstedelen av innbyggerne bor i grendene Osen og Strand/Sandviksberget som ligger ca. 5 kilometer fra hverandre. Ellers så er det en del spredt bosetning oppover Steinsdalen langs FV715. I tillegg er det bosetning i flere mindre grender. For en av grendene, Sætervik, så går veiforbindelsen til resten av Osen via Flatanger og Namdalseid. Det er imidlertid båtforbindelse til Sandviksberget med hurtigbåten MS Osenfjord. Det er i tillegg er det en grend i Osen uten fastlandstilknytning, Skjervøy. Også her er det hurtigbåtforbindelse til Sandviksberget. Det er også registrert noe bosetning på Hepsøya, per i dag er denne bostetninge i praksis kun på sommerhalvåret. Hepsøya har også båtanløp, med postombringning. I tillegg har man også båtanløp på Ramsøya, som benyttes av ferierende, og flere av disse har delvis lange opphold som fritidsbrukere

Bilde 2: MS Osenfjord

I tillegg til den fastboende befolkningen i kommunen så er også størrelsen på fritidsbefolkningen i kommunen, slik som hyttefolk og turister, en faktor. De bidrar med konsum i kommunen (varehandel, overnatting bygg og anleggstjenester osv.) som igjen bidrar til å opprettholde tjenestetilbudet i kommunen. For Osen sin del så var det registrert 342 fritidsboliger i kommunen i 2019, antall fritidsboliger i Osen har økt med 19,6 % siden 2010.

2.1 Utvikling i befolkning

Figur 1: Befolkning Osen 1951-2019. Kilde: SSB

Befolkningsutviklingen for Osen viser at en lang og forholdsvis jevn nedadgående trend som har vært tilstede stort sett helt siden 1960-tallet. Denne nedadgående trenden er kun avbrutt av liten periode med befolkningsvekst i perioden 1979-1984. Befolkningen i Osen var på 1 648 personer i 1962, den falt deretter til 1 320 i 1979, før man fikk en oppgang til 1 394 personer i 1984. Deretter falt befolkningen til 1 033 personer i 2010 og 947 personer i 2019. Befolkningen i Osen passerte for første gang under 1 000 personer i 2014.

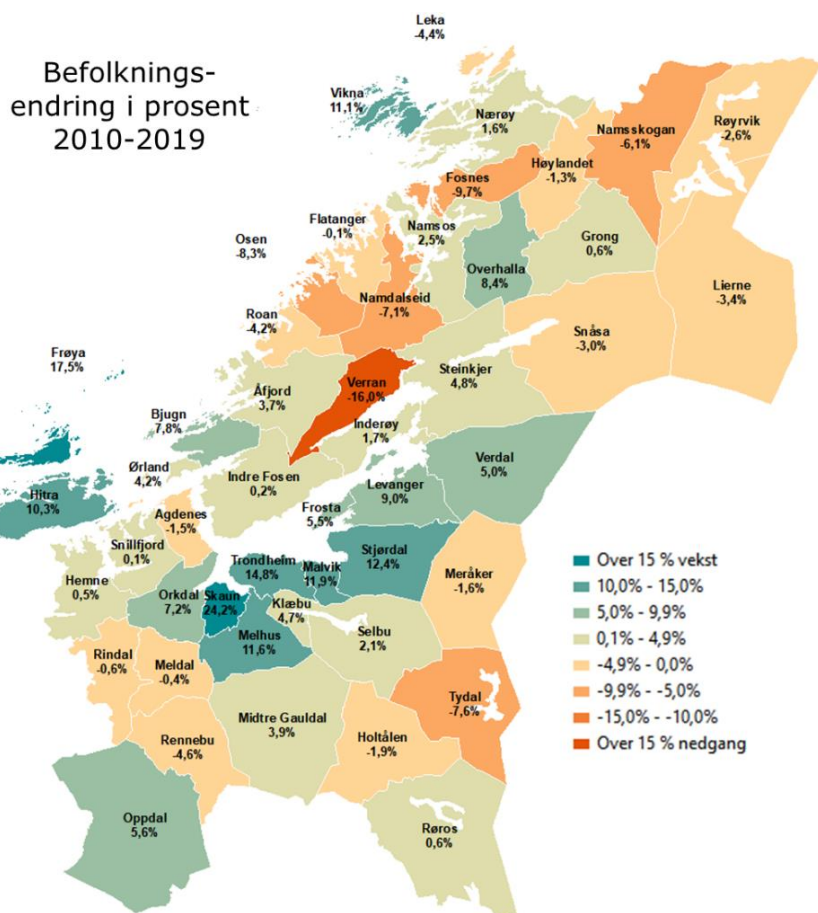
En generell trend i Trøndelag (og i resten av landet) har vært at det er de mest folkerike kommunene som har den største befolkningsveksten, mens de minste kommunene fortsetter å ha befolkningsnedgang. (se tabell 1).

Folketallet i Osen har gått ned med 86 personer eller 8,3 % i perioden 2010-2019. I samme periode har befolkningsveksten i Trøndelag vært på 9,4 %. Osen har hatt en litt svakere befolkningsutvikling enn snittet for kommuner i Trøndelag med under 1 000 innbyggere (-5,4 %) i perioden 2010-2019.

Osen har også hatt en svakere befolkningsutvikling enn snittet for kommunene langs trøndelagskysten som i perioden 2010-2019 hadde en befolkningsvekst på 3,9 %. Det er spesielt de kommunene som har mye oppdrettsnæring som har hatt den sterkeste befolkningsveksten, slik som Frøya, Hitra og Vikna. Kommuner slik som har oppdrettsmerder, men som ikke har like mye oppdrettsrelatert virksomhet på land har ikke fått like store ringvirkninger av oppdrettsnæringen.

Osen er lokalisert i en del av trøndelagskysten hvor man har flere kommuner med negativ eller svak befolkningsutvikling. (se kart 3)

I perioden 2010-2019 så hadde Roan en befolkningsnedgang på -4,2 %, Namdalseid hadde en befolkningsnedgang på -7,1 %, mens Flatanger hadde en nedgang på -0,1 %. Det at disse kommunen også har en negativ befolkningsutvikling gjør at Osen i liten grad får noen positive vekstimpulser fra sine nærområder.

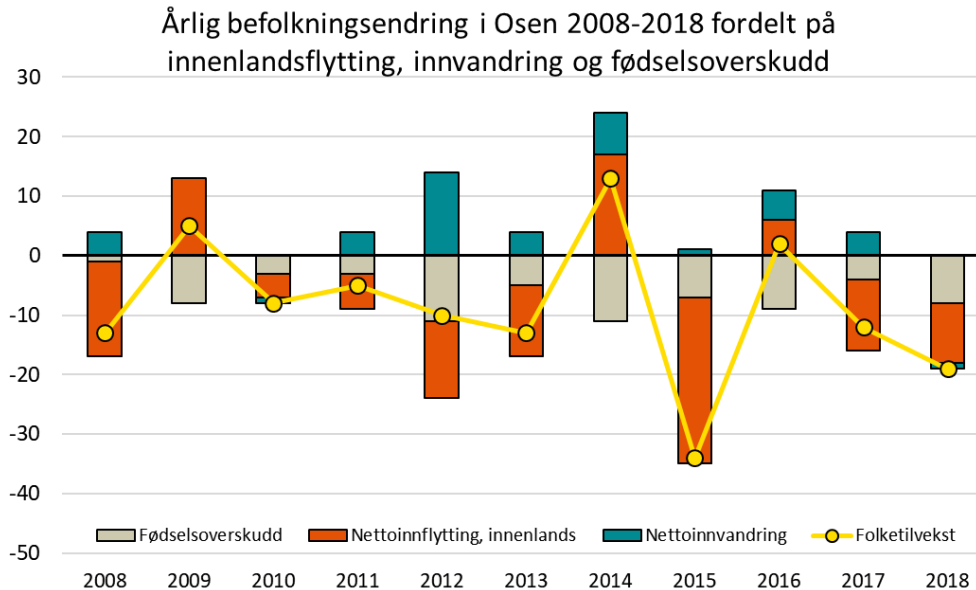
Kart 3: Befolkningsendring i prosent 2010-2019. Kilde: SSB

Befolkningsutvikling 2010- 2019 i kommunene i Trøndelag etter antall innbygger i 2019 og region			
	2010	2018	Endring 2010-2019
Under 1 000	6 575	6 222	-353 -5,4 %
1 000-2 500	21 240	20 420	-820 -3,9 %
2 500-5 000	36 971	38 749	1 778 4,8 %
5 000-10 000	61 702	65 404	3 702 6,0 %
10 000-25 000	126 719	137 106	10 387 8,2 %
Trondheim	170 936	196 159	25 223 14,8 %
Total	424 143	464 060	39 917 9,4 %
Aksen	309 385	346 344	36 959 11,9 %
Innland	50 099	50 526	427 0,9 %
Kysten	64 659	67 190	2 531 3,9 %

Tabell 1: Befolkningsutvikling i små og store kommuner. Kilde: SSB

Man kan dele befolkningsutviklingen i to hovedkomponenter, flytting og fødselsbalanse. Flyttingen er ofte den mest volatile og konjunkturdrevne av disse to driverne for befolkningsutviklingen, mens fødselsbalansen i større grad er et resultat og alders- og kjønns sammensetningen i befolkningen.

Figur 2: Årlig befolkningsendring i Osen 2008-2018 fordelt på innenlandsflytting, innvandring og fødselsoverskudd. Kilde: SSB

Både flytting og fødselsbalansen har bidratt negativt til befolkningsutviklingen i Osen i årene 2008-2018. (se figur 2). Totalt har 436 personer flyttet fra Osen siden 2008, mens 412 personer har flyttet til kommunen i samme periode. Noe som gir en nettofrayflytting fra Osen på 24 personer i perioden. Hvis man deler flyttingen på innenlandsflytting og innvandring så ser man at innvandringen har gitt et positivt bidrag til befolkningen i Osen på 41 personer i årene 2008-2018. Mens den innenlandske flyttingen har gitt et nativt bidrag til befolkningsutviklingen i Osen på -65 personer. Siden 2008 så har det kun vært tre år der innenlandsflytting har gitt et positivt bidrag til befolkningsutviklingen i Osen. Det var i 2009, 2014 og 2016. Innvandringen har derimot bidratt positivt til befolkningsutviklingen i Osen nesten alle år siden 2008.

Her bør man merke at en del av det negative vekstbidraget fra den innenlandske flyttingen kan forklares av videreflytting av innvandrere til andre deler av landet. Dette ser man blant annet ved at nettoinnvandringen til Osen siden er høyere enn veksten i antall innvandrere som er bosatt i kommunen. Osen har også hatt en negativ fødselsbalanse på 70 personer i årene 2008-2018, faktisk så har Osen hatt negativt fødselsoverskudd hvert år i perioden 2008-2019. I snitt har det blitt født 8 personer i året i Osen siden 2008, mens det i snitt har vært 14 dødsfall i året i samme periode.

2.2 Befolkningssammensetning

Det er ikke bare befolkningens absolutte størrelse og vekst som har betydning for utviklingsmulighetene til en kommune. Hvordan befolkningen er sammensatt med tanke på aldersfordeling, kjønnsfordeling, andel innvandrere og hvordan disse befolkningsgruppene utvikler seg er også viktige faktorer.

Osen har en stor andel eldre i befolkningen, 26,3 % av innbyggerne i Osen er over 67 år per 1. januar 2019. Kun to andre kommuner i Trøndelag (Fosnes og Leka) har en høyere andel av befolkningen som er over 67 år. Aldersgruppene 67 år+ er den eneste aldersgruppene i Osen som har hatt befolkningsvekst i perioden 2010-2019. Her er det imidlertid spesielt den yngre delen av denne gruppen (67-79 år) som har økt mens det har vært en nedgang i antall personer over 80 år.

Befolkning i Osen 2010-2019 fordelt på alder			
	2010	2019	Endring 2010-2019
0-5 år	73	34	-39 -53,4 %
6-12 år	73	67	-6 -8,2 %
13-15 år	40	35	-5 -12,5 %
16-19 år	52	46	-6 -11,5 %
20-44 år	248	232	-16 -6,5 %
45-66 år	327	284	-43 -13,1 %
67-79 år	135	172	37 27,4 %
80-89 år	66	58	-8 -12,1 %
90 år eller eldre	19	19	0 0,0 %
Total	1 033	947	-86 -8,3 %

Siden 2010 så har Osen hatt en spesielt stor nedgang i befolkningen i

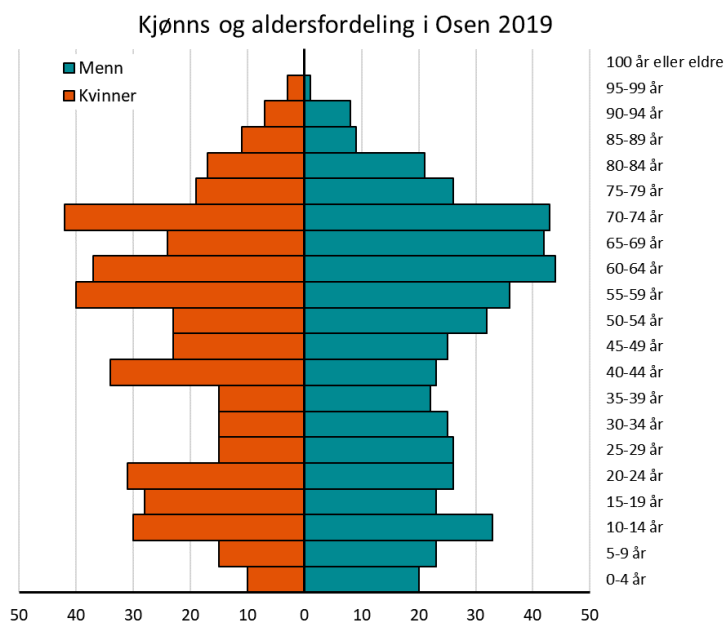
aldersgruppen 0-5 år, her har det vært en nedgang på 53,4 % eller 39 personer.

Befolkningsnedgangen i denne gruppen skyldes i stor grad lave fødselstall og vil i løpet av de neste årene forplante seg til en betydelig nedgang i antall innbyggere i skole alder. Noe som igjen vil ha konsekvenser for klassestørrelser og driftsgrunnlaget for den lokale skolen.

Tabell 2: Befolkning i Osen 2010-2019 fordelt på alder. Kilde: SSB

I forhold til alderssammensetningen så er det spesielt størrelsen på befolkningen i arbeidsaktuell alder, (noe som ofte defineres som 20-66 år eller 16-66 år), som er en avgjørende faktor i forhold til tilgangen på lokal arbeidskraft. Osen har 516 innbyggere i aldersgruppen 20-66 år i 2019. Siden 2010 så har det i denne aldersgruppen vært en nedgang på 10,3 % eller 59 innbyggere. Denne nedgangen har som vi skal se i kapittel 2.4 betydning for aldersbæreevnen til kommunen.

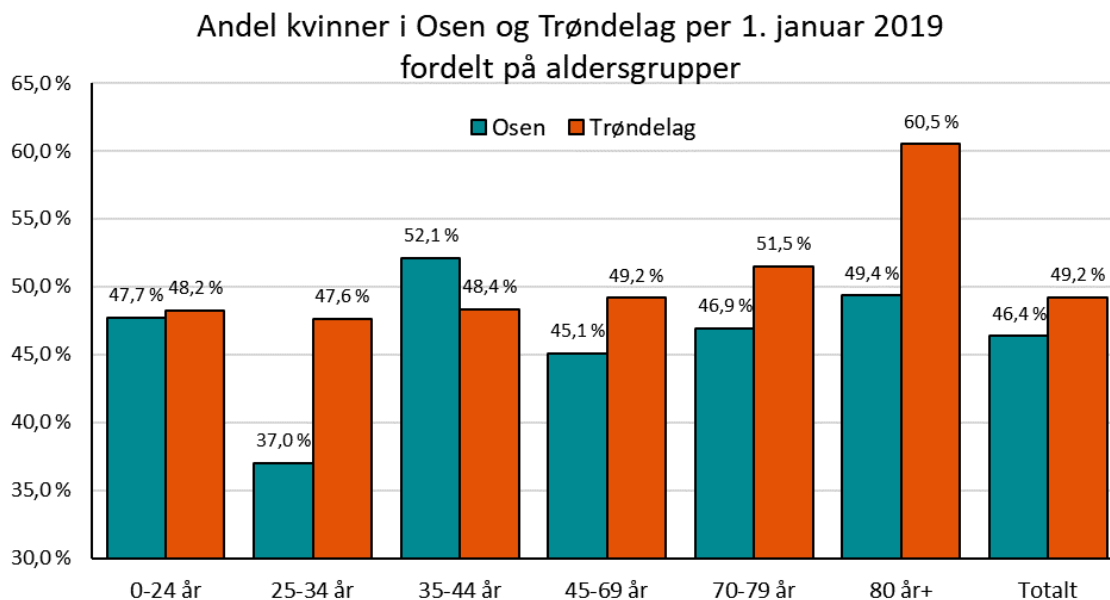
46,4 % av befolkningen i Osen er kvinner, dette er den laveste kvinneandelen blant kommunene i Trøndelag. Osen har spesielt en lav kvinneandel i aldersgruppene 25-34 år, med kun 37,0 % kvinner. Dette er en betydelig lavere kvinneandelen for denne aldersgruppen enn man finner hos andre kommuner i Trøndelag. Nabokommunen Roan er nærmest med 40,8 %. For aldersgruppen 35-44 år så er imidlertid kvinneandelen i Osen på 52,1 %.

Figur 3: Kjønns og aldersfordeling i Osen 2019. Kilde: SSB

Andelen kvinner i befolkningen og spesielt andel unge kvinner er en indikator som kan noe om en kommunes muligheter for å opprettholde et fødselsoverskudd. Kvinner og spesielt unge kvinner er mer mobile og flytter oftere enn menn. Hvis en kommune opplevde fraflytting av unge kvinner så er det en sterk indikator i forhold til kommunens attraktivitet og det er en utvikling som på sikt vil ha sterk betydning for kommunens utviklingsmuligheter. Det er derfor et faretruende signal for Osen sin del at det i aldersgruppen 25-34 år er 1,7 menn per kvinner. Med tanke på at man i Osen snakker om små absolutte tall så må man være forsiktig med å overtolke disse tallene.

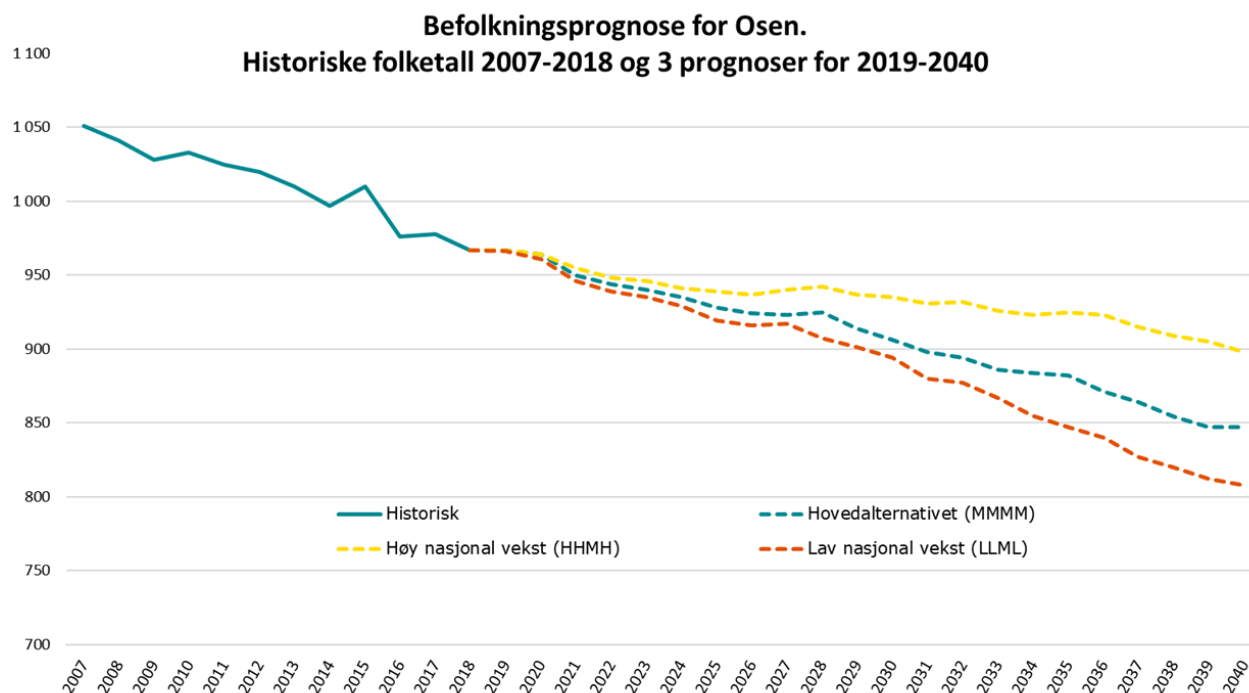
Figur 4. Andel kvinner i Osen og Trøndelag per 1. januar 2019 fordelt på aldersgrupper. Kilde: SSB

Det at en kommune evner å trekke til seg innflyttere fra utlandet og da spesielt arbeidsinnvandrere kan ses på som et positivt tegn på kommunens attraktivitet og også åpenhet for impulser utenfra. Men en stor innvandrerbefolkning kan også by på utfordringer knyttet til integrering.

Innvandrere utgjør kun 5,2 % av befolkningen i Osen per 1. januar 2019, mens innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre utgjør 5,7 % av befolkningen i kommunen. Kun én annen kommune i Trøndelag har en lavere andel innvandrere i befolkningen. Snittet for Trøndelag er Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre utgjør 12,2 % av befolkningen, mens innvandrere utgjør 10,5 % av befolkningen i 2019. Innvandrere bosatt i Osen kommer hovedsakelig fra 3 land, Polen, Syria og Litauen. Tre fjerdedeler av de bosatte innvandrere i Osen kommer fra disse tre nasjonene.

2.3 Befolkningsprognoser

Figur 5: Befolkningsprognoser og historiske folketall for Osen. 3 alternativer. Kilde: SSB

I tråd med at man over lengere tid har hatt befolkningsnedgang i Osen, så predikerer befolkningsprognosene (2018 prognosene fra SSB) en fortsatt nedgang i befolkningen gjennom hele prognose perioden frem mot 2040. Hovedalternativet (MMMM) legger opp til en befolkningsnedgang på 120 personer eller 12,4 % sammenlignet med 2018. I samme periode så predikerer hovedalternativet i SSB prognosen at Trøndelag vil ha en befolkningsvekst på 13,2 %.

Osen er en av kommunene i Trøndelag med størst befolkningsnedgang frem mot 2040 ifølge prognosene. Befolkningsprognosen legger også opp til en befolkningsnedgang i nabokommunene til Osen. Roan har en befolkningsnedgang på -7,2 %, Flatanger -1,4 % og Namdalseid -18,7 %. Den totale befolkningsnedgangen i nabokommunene til Osen vil være på 380 personer ifølge hovedalternativet (MMMM).

Befolkningsprognosene for Osen predikter en befolkningsnedgang i nesten alle aldersgrupper. Unntaket er befolkningen over 80 år hvor prognosen gir en betydelig økning, fra 76 til 130 personer. Hvis denne prognosen slår til så vil andelen av befolkningen i Osen over 80 år øke fra 8,1 % i 2019 til 15,3 % i 2040. Denne endringen i aldersstruktur vil ha betydning spesielt for behovet for kommunale tjenester knyttet til eldreomsorgen.

Befolkningsprognose for Osen 2018-2040 (SSB 2018 MMMM)			
	2018	2040	Endring 2018-2040
0-5 år	38	38	0
6-12 år	78	56	-22
13-15 år	28	24	-4
16-19 år	47	32	-15
20-44 år	244	187	-57
45-66 år	280	234	-46
67-79 år	176	146	-30
80-89 år	54	99	45
90 år eller eldre	22	31	9
Total	967	847	-120

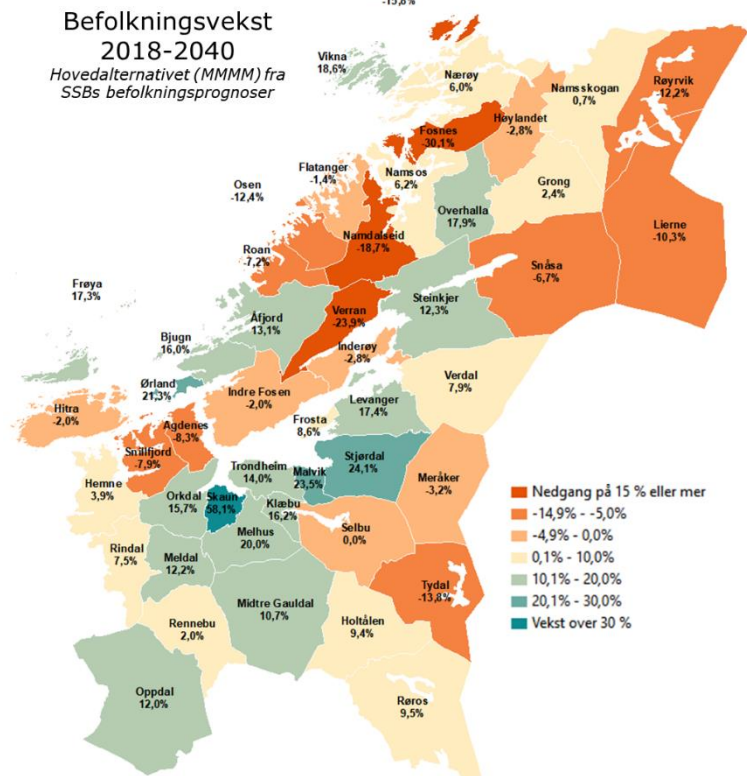
Tabell 3: Aldersfordelt befolkningsprognose for Osen 2018-2040. Kilde: SSB

Det kan her nevnes at befolkningsprognosen fra SSB i 2018 var noe optimistisk i forhold til befolkningsutviklingen i Osen siden den ble laget. Befolkningen i Osen er 20 personer lavere i 2019 enn det prognosen predikterte.

Det er viktig å huske at befolkningsprognosene i stor grad er basert på en fortsettelse av den historiske trenden i befolkningsutviklingen, de tar dermed ikke hensyn til eventuelle utenforstående hendelser som kan bidra til økte til- eller fraflytting fra Osen.

Enkelthendelser slik som bedriftsetablering eller nedleggelse kan gi store utslag på den fremtidige befolkningsutviklingen i Osen. Det at man vet at det er flere bedrifter som er i fare for å avvikle eller nedskalere sin virksomhet i Osen gjør at man kan frykte at det på kort sikt er en risiko på nedsiden i forhold til hovedalternativet (MMMM) i SSBs prognoser.

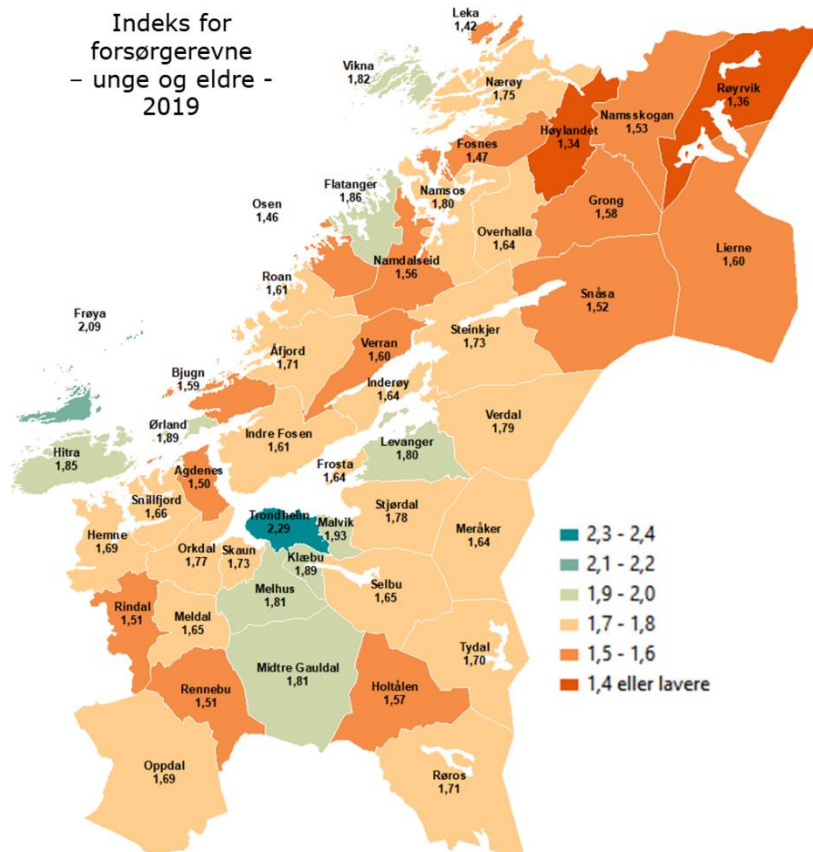
Kart 4: Befolkningsprognose (SSB 2018 MMMM) 2018-2040. Kilde SSB

2.4 Forsørgerevne

Forsørgerevnen baserer seg på hvor mange personer som er i arbeidsdyktig alder (16-66 år) i forhold til antall personer som er 67+ og under 16 år. Et høyt tall indikerer at man har mange personer i arbeidsdyktig alder i forhold til antall personer over pensjonsalder og i grunnskolealder. Dette er en indikator som sier noe om den relative bærekraften i aldersstrukturen i kommunen og hvor sårbar kommunen er for endringer i befolkningsstrukturen. En alternativ måte å se på forsørgerevnen på er å kun se på den eldre delen av befolkningen 67+ i forhold til antall personer i alderen 16-66 år.

Det er ikke noe fasitsvar på hva som er et urovekkende lavt nivå på indeksen for forsørgerevne. Indeksen tar ikke hensyn til at personer over 67 år får en stadig lenger frisk og aktiv alderdom og at aldersterskelen for pleiebehov øker.

Samtidig tar indeksen heller ikke hensyn til at en stadig større andel unge går lenger på skole

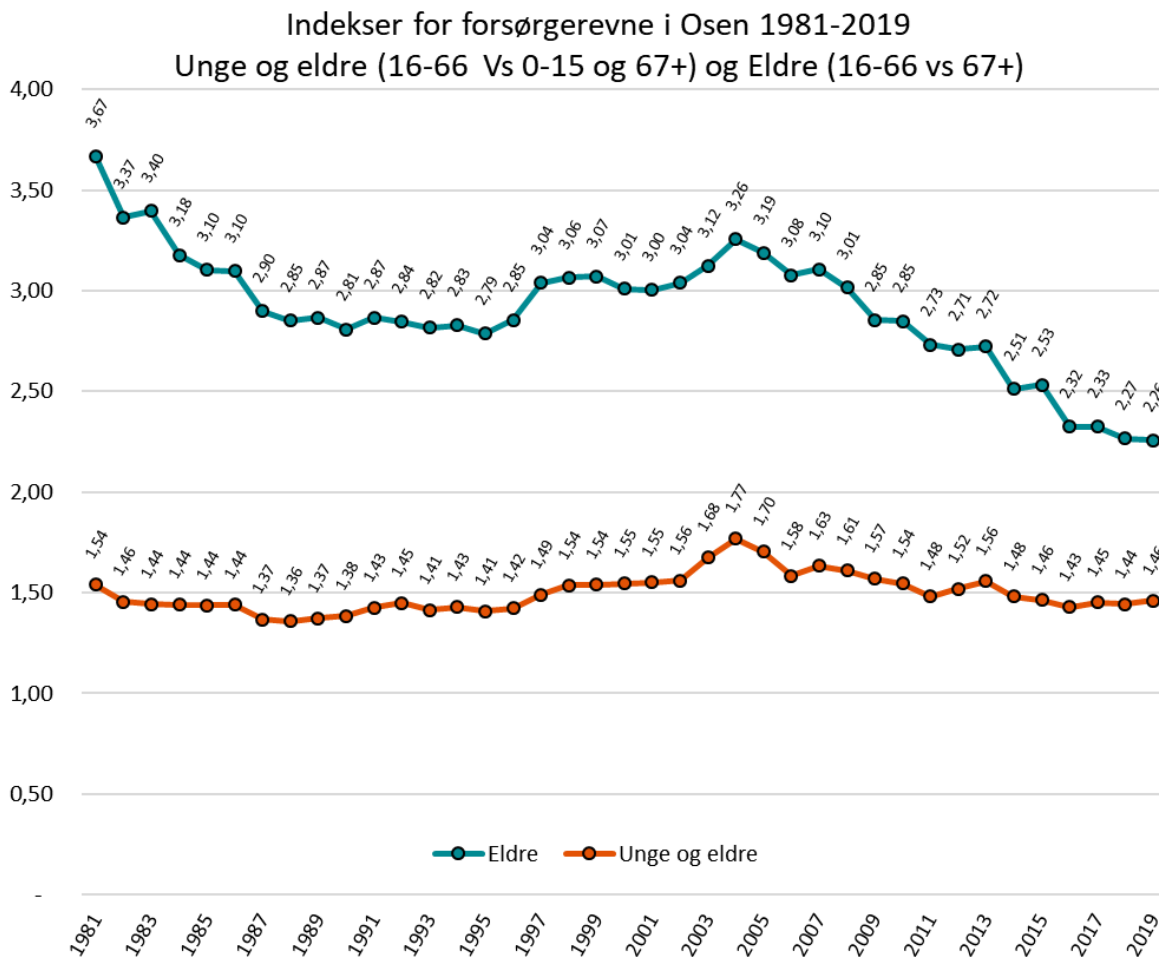

Kart 5: Indeks for forsørgerevne, unge og eldre, 2019. Kilde: SSB

ettersom flere velger å gjennomføre høyere utdanning enn før. Grensen på 16 år, som indeksen bruker som terskel for arbeidsdyktig alder, er satt på bakgrunn av internasjonale standarder for når man regner en person med i arbeidsstyrken.

Gjennomsnittlig indeks for forsørgerevne i Trøndelag i 2019 er på 1,95 for unge og eldre, mens Osen ligger på 1,46. Den gjennomsnittlige indeksen for forsørgerevne i Trøndelag for kun den eldre delen av befolkningen ligger på 4,29 i 2019, mot en indeksverdi på 2,26 i Osen.

Figur 6: Indekser for forsørgerevne i Osen 1981-2019. Kilde SSB

Ser man på utviklingen i forsørgerevnen til Osen så har den vært rimelig stabil når man ser på unge og eldre samlet og har vært på mellom 1,3 til 1,6 for store deler av perioden 1981 og frem til i dag. Når det kommer til forsørgerevnen i forhold til den eldre delen av befolkningen så har Osen over tid hatt en nedgang. Dette viser at det er den økningen i antall eldre sammen med nedgang i antall personer i arbeidsdyktig alder som utgjør en utfordring for forsørgerevnen til Osen.

Samtidig så har man en nedgang i antall unge noe som gjør at man ikke får den samme trenden når man ser på forsørgerevnen for både unge og eldre. Denne endringen gjør at man har fått et mindre behov knyttet til skole og barnehage og et større behov knyttet til eldre omsorg.

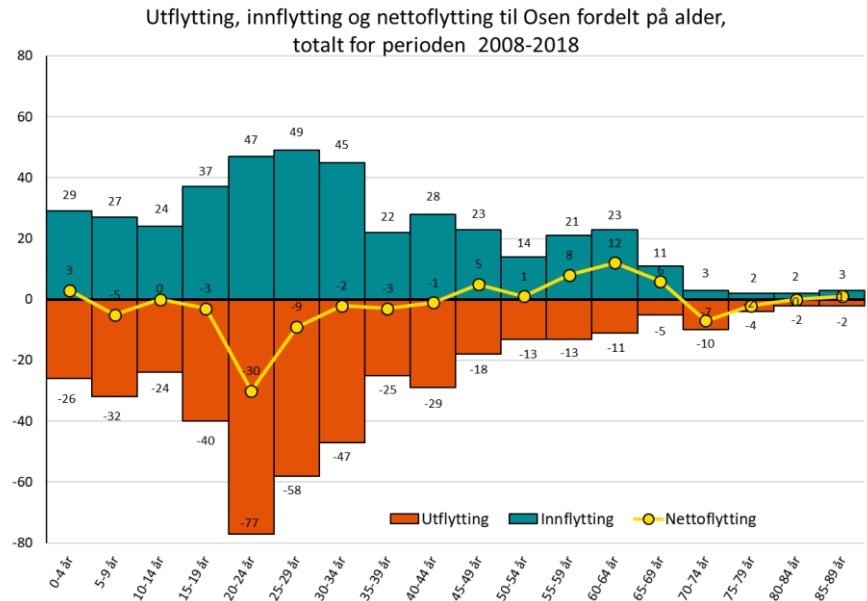
2.5 Flyttetrender

Som vist i kapitel 2.1 så har Osen over lengre tid hatt fraflytting. Spesielt i form av innenlands flytting, mens innvandring har bidratt positivt til befolkningsveksten i kommunen.

Ser man på flyttingen fordelt på alder på de som har flyttet til/fra Osen i årene 2008-2018 så ser man at det er blant den yngre delen av befolkningen at man finner de store flyttestrømmene. For Osen sin del så er det spesielt for aldersgruppen 20-29 år at man har hatt en betydelig nettoutflytting. Når det kommer til hvilke aldersgrupper som har hatt nettinnflytting til Osen så er det spesielt aldersgruppene 55 til 69 år.

Personer som har flyttet til Osen i perioden 2008-2018 har i all hovedsak kommet fra Trondheim (88 personer), utlandet (52), Roan (37) og Åfjord (18). Ca. halvparten av innflytterne til Osen har kommet fra disse områdene. Spesielt i forhold til tilflyttingen fra Trondheim så kan det være en del tilbakeflytting av personer som tidligere har flyttet fra Osen.

Personer som har flyttet fra Osen i perioden 2008-2018 har i all hovedsak dratt til Trondheim (104 personer). I tillegg har det vært en del flytting til Namsos (39), Roan (30), Steinkjer (28). I tillegg til nabokommunen Roan så er det altså til bykommunene i Trøndelag at mesteparten av utflyttingen fra Osen skjer.

Figur 7: Utflytting, innflytting og nettoutflytting til Osen fordelt på alder, totalt for perioden 2008-2018. Kilde: PANDA

Flytting til Osen 2008-2018		Flytting fra Osen 2008-2018	
Trondheim	88	Trondheim	104
Utlandet	52	Namsos	39
Roan	37	Roan	30
Åfjord	18	Steinkjer	28
Steinkjer	17	Levanger	27
Indre Fosen	17	Åfjord	23
Namsos	13	Oslo	12
Levanger	13	Utlandet	11
Inderøy	11	Bjugn	9
Oslo	8	Andre	153
Sunndal	8	Total	436
Flatanger	8		
Andre	122		
Total	412		

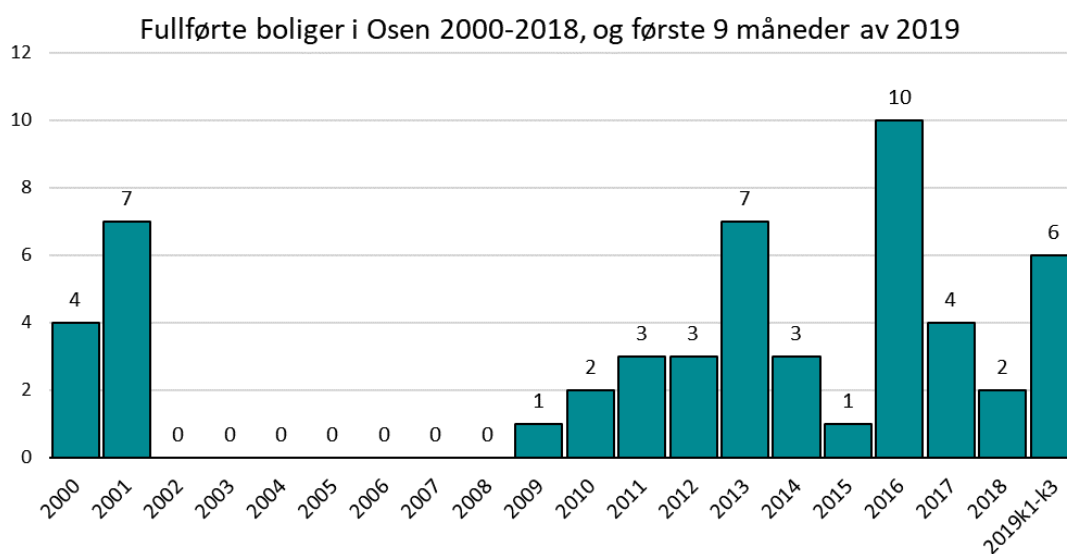
Tabell 4: Flytting til og fra Osen, 2008-2018 fordelt på kommuner. Kilde: SSB

2.6 Boliger og fritidseiendommer

Det er registrert 342 fritidsboliger i Osen i 2019, antall fritidsboliger i kommunen har økt med 19,6 % siden 2010. Antall registrerte fritidsboliger i Osen har økt med 56 fritidsboliger i perioden 2010-2019. Det er også en stor mengde boliger i Osen som i realiteten benyttes som fritidsboliger

Fritidsboligene bidrar til besøksaktivitet i kommunen og gir potensielt svært viktige konsum bidrag knyttet til varehandel, overnatting, og bygg og anleggstjenester som kan bidra til å opprettholde tjenestetilbudet i kommunen. Det er potensiale for å øke antall fritidsboliger i Osen, og det er en rekke regulerte hyttetomter som ligger klar i kommunen (<https://www.osen.kommune.no/om-osen/flytte-til-osen/fritids-og-hytteomrader/>). Det er også en rekke mindre aktører i kommunen som driver med utleie av hytter og rorbuer eller har annen aktivitet rettet mot blant annet fisketurisme

Figur 8: Fullførte boliger i Osen 2000-2019 og første 9 måneder av 2019. Kilde: SSB

Det er begrenset boligbygging i Osen, men aktiviteten har tatt seg noe opp de siste årene. Det var en lengre periode i årene 2002-2008 uten noen boligbygging i kommunen. Aktiviteten tok seg noe opp etter dette og man hadde et toppår i 2016 da det ble fullført 10 nye boliger. I løpet av de første 9 månedene av 2019 så ble det fullført 6 nye boliger i Osen. Boligmassen i Osen består av hovedsakelig eneboliger, og 2/3 er bygget før 1980.

Boliger (bebodde og ubebodde) i Osen i 2019 etter type og byggeår						
	Enebolig	Tomannsbolig	Rekkehus, kjedehus og andre småhus	Boligblokk	Bygning for bofellesskap	Andre bygningstyper
1900 og tidligere	73	5	0	0	0	0
1901-1920	19	0	0	0	0	0
1921-1940	33	0	0	0	0	0
1941-1945	7	0	0	0	0	0
1946-1960	97	3	0	0	0	0
1961-1970	52	3	0	0	8	0
1971-1980	101	0	0	0	0	0
1981-1990	68	3	0	0	0	0
1991-2000	49	4	0	0	17	1
2001-2010	16	0	0	0	7	0
2011 og etter	17	2	7	10	3	0
Ukjent	69	8	0	0	3	6

Tabell 5: Boliger i Osen etter type og byggeår. Kilde: SSB

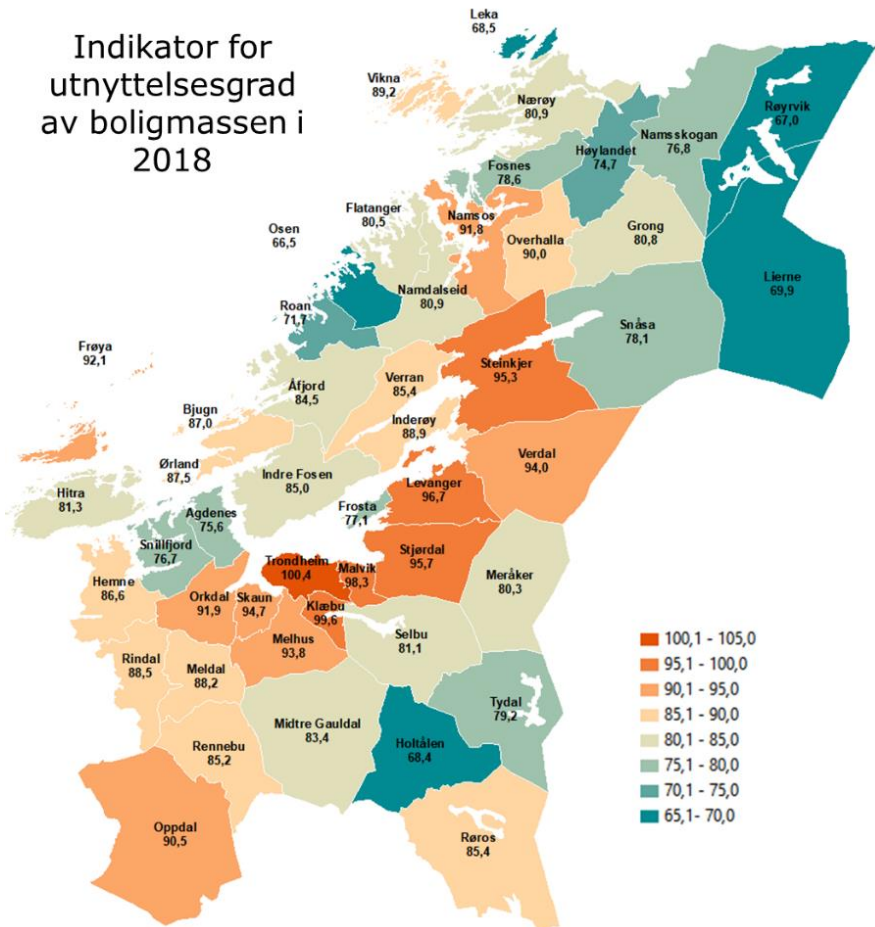
Med tanke på den nedgangen man har hatt i folketall i Osen så er det potensiale for at det betydelig boligreserve i kommune. Dette er noe man kan se ved å bruke en indikator for utnyttelsesgrad av boligmassen. Beregningen er inspirert av en rapport av Norges bank fra 2018 knyttet til om forholdet mellom boligbyggings-frekvenser og husholdningsvekst. Her er beregningen gjort på et lavere geografisk nivå enn det som ble gjort i analysen til Norges bank. Rapporten fra Norges Bank kan man finne her: [Boligbygging og husholdningsvekst](#)

Hvis man bruker denne indikatoren, som måler på utnyttelses graden av boliger uttrykt som en indeks av antall registrert boliger i kommunen, sammenlignet med antall husholdninger, så finner man at Osen har en indeksverdi på 66,5. (100 betyr at man har like mange boliger som husstander som boliger i kommunen). Ut ifra denne indikatoren så ser det ut som at Osen er den kommunen i

Trøndelag med den største reserven av boliger i forhold til antall husholdninger. En stor del av de registeret boligene i Osen benyttes imidlertid som fritidsboliger. Slik at den tilgjengelige reserven av boliger er betydelig mindre enn det indikatoren antyder. Kommunen opplyser at det per årsslutt 2019 var 3 ledige boliger i kommunen.

Osen har en streng håndtering av søknader om dispensasjon fra helårs til fritidsbolig. Noe som har ført til at mange boliger som i praksis benyttes til fritid er matrikkelført som bolig. Praksis i Osen er at bygninger som ligger i et område regulert til boligområde i kommuneplanen, ikke gis dispensasjon for endret status. Bakgrunnen er at man ikke ønsker å blande fritid/helårs boliger i samme område, samt at man ønsker å opprettholde kommunale avgifter på det nivå som boligen ble bygd til.

Indikator for utnyttelsesgrad av boligmassen i 2018

Kart 6: indikator for utnyttelsesgrad av boligmassen. 2018. Kilde: SSB

3. Sysselsetting og lokalt næringsliv

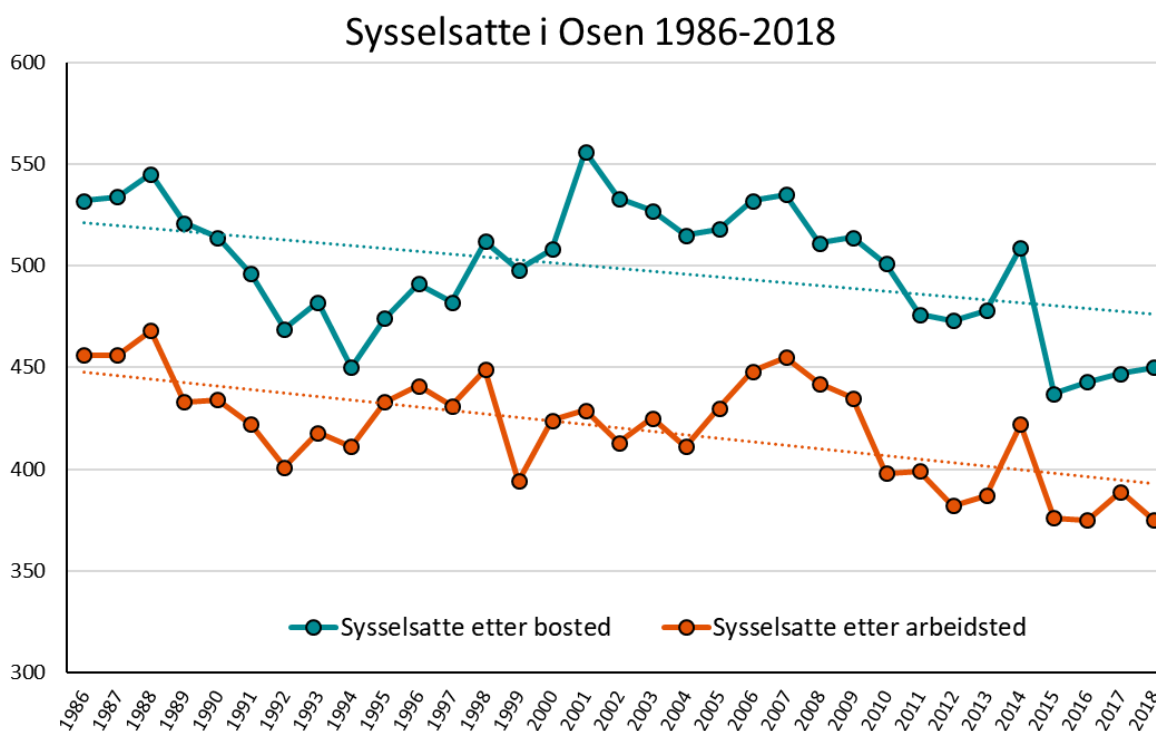
Sysselsetting og befolkningsutvikling henger tett sammen. For at man skal kunne bo i en kommune så er man avhengig av arbeidsplasser i kommunen eller i kommuner innen rimelig pendleravstand.

Størrelsen, bredden og robustheten til næringslivet er viktige premisser for samfunnsutviklingen i en kommune. 375 sysselsatte personer har sitt arbeidsted i Osen per 4. kvartal 2018. Osen er dermed den sjette minste kommunen i Trøndelag målt etter antall arbeidsplasser. 40,2 % av de sysselsatte i Osen jobber i offentlig sektor.

Totalt er det ca. 450 sysselsatte blant bosatte i Osen, det er altså rundt 75 personer som pendler ut fra kommunen i forbindelse med arbeid i andre kommuner.

Det er alltid enklere å utvikle og bygge på noe eksisterende enn å bygge opp næringsaktivitet fra grunnen av. Det å identifisere lokale sterkere og komparative fortrinn som man kan bygge videre på er dermed en viktig del av utviklingsanalysen. Et annet element er å identifisere næringer og tjenester som ikke finnes i kommunen og som med sitt fravær kan være en barriere for næringsutvikling.

3.1 Sysselsettingsutvikling

Figur 9: Sysselsatte i Osen 1986-2018. Kilde: SSB og Panda

Osen har hatt en sysselsettingsutvikling som på mange måter har fulgt den samme nedadgående trend som man har hatt på sett på befolkningen. Det mye som tyder på at mangel på attraktive arbeidsplasser er en stor del av forklaringen til fraflyttingen som Osen har opplevd over tid. Mangel

på attraktive arbeidsplasser gjør at de unge som har flyttet ut i forbindelse med utdanning ikke flytter tilbake, men heller velger å bosette seg i mer sentrale bykommuner.

Antall sysselsatte med Osen som arbeidssted har falt med -15,2 % eller 67 personer siden 2008. Antall sysselsatte i Osen lå på 375 per 4. kvartal 2018. Kun én kommune i Trøndelag har hatt en større nedgang i sysselsetting i perioden (Agdenes, med -18,2 %). I samme periode så har sysselsettingsveksten i Trøndelag vært på 7,9 %. Kystkommunene i Trøndelag har i snitt hatt en sysselsettingsvekst på 8,4 % i perioden 2008 til 2018.

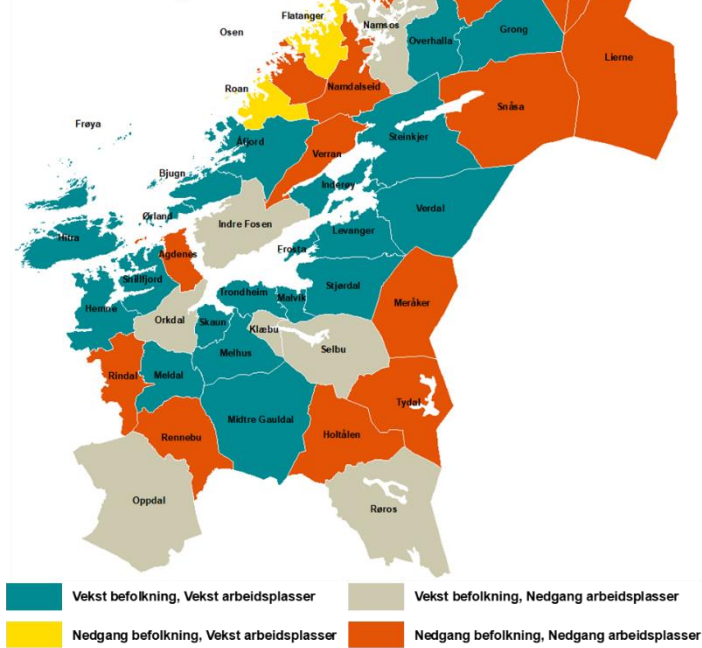
Sysselsetningsnedgangen i Osen har ikke kommet som et resultat av noen bestemt enkelt hendelse, men har vært gradvis over flere år og har slik som vist i kapittel 3.2 vært spredt over ulike deler av arbeidslivet i kommunen.

I perioden 2008-2018 så har også antall sysselsatte med bosted i Osen gått ned. Her har nedgangen vært på 61 personer eller 11,9 %. Det var 450 sysselsatte personer bosatt i Osen per 4.kvartal 2018.

Ser man på nabokommunene til Osen så ser man at siden 2008 så har antall sysselsatte med arbeidssted i Roan økt 16,3 %, mens Flatanger har hatt en sysselsettingsvekst på 9,8 %. Namdalseid har hatt en liten nedgang på -1,2 %. Alle nabokommunene til Osen har dermed hatt en bedre sysselsettingsutvikling de siste årene enn det Osen har hatt.

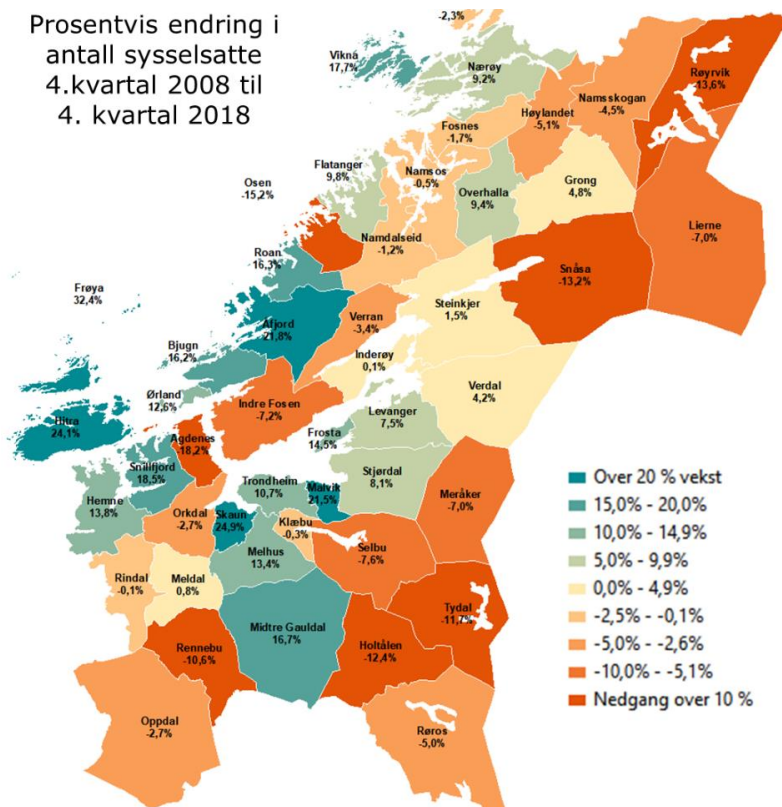
Roan og Flatanger er de eneste to kommunene i Trøndelag som har hatt sysselsettingsvekst samtidig som befolkningen har gått ned. Havbruksnæringen og relatert virksomhet har vært viktige drivkrefter for disse to kommunene. For Roan sin del så gjør situasjonen vedrørende Kråkøy slakteri at man forventer en betydelig sysselsettingsnedgang i kommunen. Dette vil kunne ha negative ringvirkninger også for Osen.

Utvikling i befolkning (2009-2019) og sysselsetting (2008-2018) i Trøndelag

Kart 7: Utvikling befolkning 2009-2019 og sysselsetting 2008-2019. Kilde: SSB

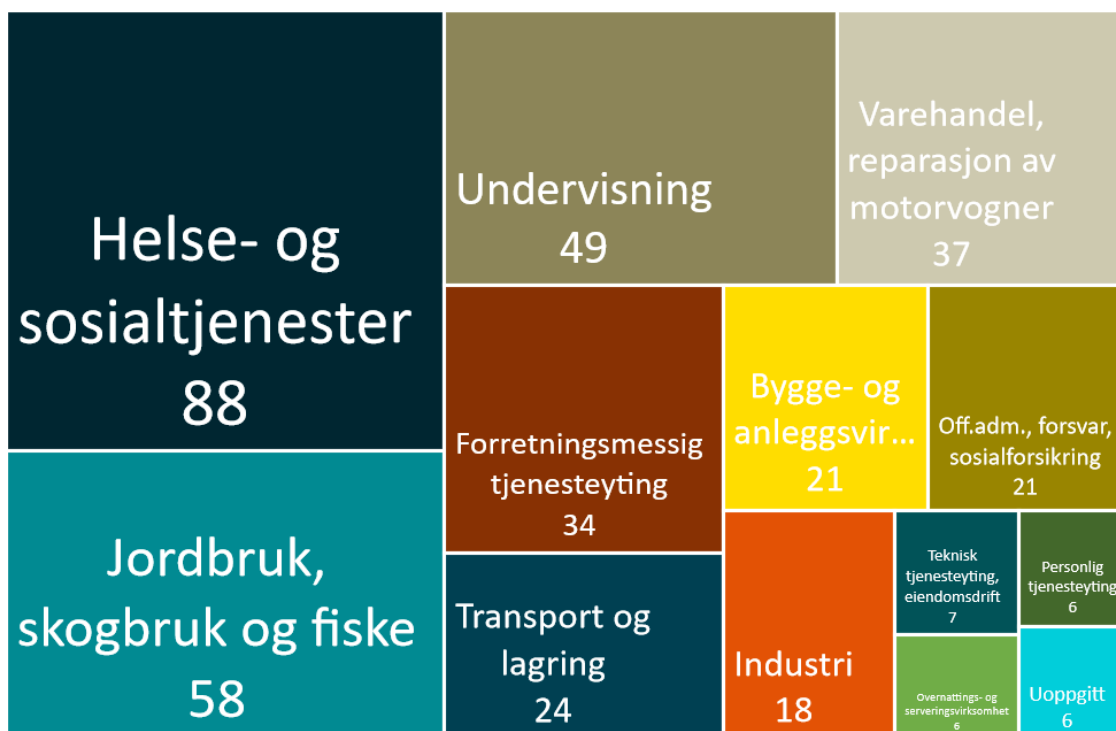
Prosentvis endring i antall sysselsatte 4.kvartal 2008 til 4. kvartal 2018

Kart 8: Prosentvis endring i antall sysselsatte 4.kvartal 2008 til 4.kvartal 2019. Kilde: SSB

3.2 Næringsstruktur

Næringsstruktur i Osen per 4. kvartal 2018

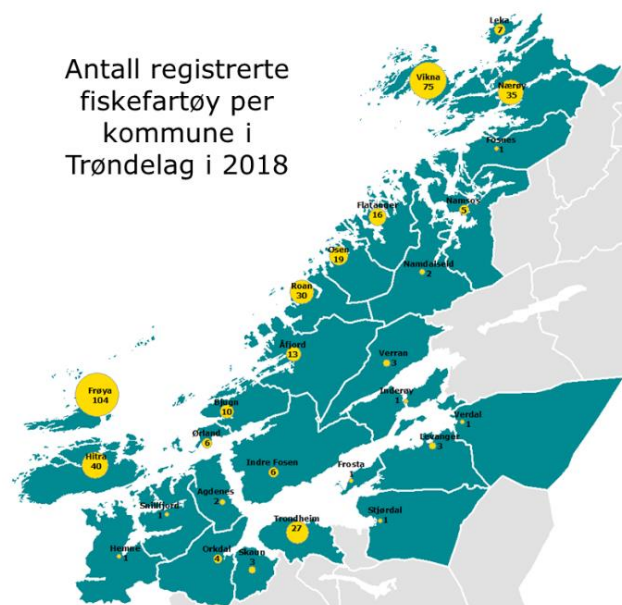

Figur 10: Næringsstruktur i Osen per 4.kvartal 2018. Antall sysselsatte fordelt på 17 næringsgrupper Kilde: SSB

Osen en høy andel sysselsatte i primærnæringene. Per 4.kvartal 2018 så var det 58 sysselsatte innen jordbruk, skogbruk og fiske. Av disse så er det 21 sysselsatte i jordbruk og skogbruk og 37 sysselsatte i fiske, fangst og akvakultur. Sysselsettingen innen jordbruket er hovedsakelig relatert til husdyrhold. Av de 37 sysselsatte innen fiske, fangst og akvakultur så jobbet 10 innen fiske og fangst, 17 innen akvakultur og 10 i «Fiske, fangst og akvakultur, ufordelt». I fiskermanntallet var det i 2018 registret 22 personer i Osen som hadde fiske som hovedyrke, går man tilbake til 1984 så var dette tallet på 122 personer.

Mowi, Salmar og Bjørøya (Midt-Norsk Havbruk) er hovedaktørene i kommunen knyttet til akvakultur, mens Peter Hepsø Rederi og Sten Stener Hepsø Fiskebåtrederi er hovedaktørene i kommunen knyttet til fiskeri. Det var registrert 19 fiskebåter i Osen i 2018. 13 fiskebåter fra Osen hadde kvote i 2019. (hvorav to er på leppefisk). Det er to større fiskebåter registret i Osen «Rav» på 3 274 bruttotonn og «Hepsøhav» på 499 bruttotonn. Disse to båtene har nesten 90 % av kvoten til fiskebåtene i Osen.

Antall registrerte fiskefartøyer per kommune i Trøndelag i 2018

Kart 9: Antall registeret fiskefartøyer i Trøndelag per kommune i 2018. Kilde: Fiskeridirektoratet

Fiskeriet i Osen består av noen større båter, som i stor grad leverer fangsten i andre deler av landet, og en kystflåte av mindre båter som leverer deler av fangsten til fiskemottaket på Sandviksberget før fisken transporteres til foredling hovedsakelig hos Vågen Aqua i Roan. I 2019 har det blitt levert 67 tonn på fiskemottaket i Osen opp fra 44 tonn i 2018.

40,2 % av de sysselsatte i Osen jobber i offentlig sektor og da spesielt knyttet til helse- og sosialtjenester som sysselsetter 88 personer per 4.kvartal 2018 og undervisning i offentlig sektor som sysselsetter 36 personer per 4.kvartal 2018. Her kan man merke at det også er 13 sysselsatte knyttet til undervisning i privat sektor som hovedsakelig er knyttet til Drageid Leirskole AS. Slik at det totalt er 49 sysselsatte innen undervisning.

Det er også 21 sysselsatte knyttet til offentlig administrasjon. Snittet i Trøndelag er at 35,8 % av sysselsatte jobber i offentlig sektor. Med tanke på kommunenes aldersstruktur og fravær av stordriftsfordeler så er andelen sysselsatte i offentlig sektor i Osen ikke spesielt høyt.

Osen har en høy andel sysselsatte innen forretningsmessig tjenesteyting sammenlignet med mange andre distriktskommuner, 34 personer jobbet i denne næringen i 2018. I denne næringsgruppen finner man bedrifter slik som OneCell/Brightstar og også firma som driver med utleie av arbeidskraft slik som Nord-fosen Bygdeservice.

Per 4.kvartal 2018 så var det 37 sysselsatte i Osen relatert til varehandel og salg og reparasjon av motorvogner. Ytterligere 24 personer var sysselsatt innen Transport og lagring. Bygge- og anleggsvirksomhet sysselsatte 21 personer i Osen per 4.kvartal 2018, mens 18 personer var sysselsatt i industrien.

Sysselsatte personer med arbeidssted Osen 2008-2018.							
Fordelt på 17 næringsgrupper							
	2008	2016	2017	2018	Endring 2008-2018		Andel i 2018
Jordbruk, skogbruk og fiske	80	77	74	58	-22	-28 %	15,5 %
Bergverksdrift og utvinning	17	0	0	0	-17	-100 %	0,0 %
Industri	13	17	14	18	5	38 %	4,8 %
Elektrisitet, vann og renovasjon	6	0	0	0	-6	-100 %	0,0 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	18	19	22	21	3	17 %	5,6 %
Varehandel, reparasjon av motorvogner	29	31	39	37	8	28 %	9,9 %
Transport og lagring	43	29	21	24	-19	-44 %	6,4 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	10	0	6	6	-4	-40 %	1,6 %
Informasjon og kommunikasjon	0	0	0	0	:	:	0,0 %
Finansiering og forsikring	0	0	0	0	:	:	0,0 %
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	13	9	6	7	-6	-46 %	1,9 %
Forretningsmessig tjenesteyting	24	20	28	34	10	42 %	9,1 %
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	32	28	31	21	-11	-34 %	5,6 %
Undervisning	47	45	47	49	2	4 %	13,1 %
Helse- og sosialtjenester	100	90	92	88	-12	-12 %	23,5 %
Personlig tjenesteyting	7	4	6	6	-1	-14 %	1,6 %
Uoppgitt	3	6	3	6	3	100 %	1,6 %
Totalt	442	375	389	375	-67	-15 %	100 %

Tabell 6: Sysselsatte personer med arbeidssted Osen 2008-2018. Fordelt på 17 næringsgrupper. Kilde: SSB

Selv når man bruker en relativt grov næringsinndeling med 17 grupper så finner man at det er flere næringer som ikke har sysselsatte i Osen. Dette gjelder blant annet informasjon og kommunikasjon og finans og forsikring. Dette representerer dermed tydelige hull i næringsstrukturen til Osen, der innbyggere og bedrifter i kommunen vil være nødt til å kjøpe slike tjenester utenfra kommunen.

Når man ser på hvilke næringsgrupper som har hatt vekst og nedgang i Osen så ser man at det ikke er enkelt næring eller enkelt hendelse som har forårsaket sysselsetningsnedgangen i kommunen. Sysselsetningsnedgangen er spredd over flere næringer og sektorer.

Størst nedgang har det vært i jordbruk, skogbruk og fiske. Totalt en nedgang 22 sysselsatte i perioden 2008 til 2018. Mesteparten av denne nedgangen har kommet i jordbruket. Innen fiske så har akvakultur delen hatt en vekst sammenlignet med 2008, mens det har vært en nedgang i sysselsatte i fiskeriet.

I statistikken så har det vært en betydelig nedgang i sysselsettingen knyttet til bergverksdrift. Det har vært en nedgang i sysselsettingen i denne næringen i Osen i perioden 2008 til 2013, men når Nord-Fosen Pukkverk ble overtatt av Tore Løkke AS i 2014 så ble også mye av sysselsettingen i denne virksomheten i Osen omregistrert til bygg og anleggsnæringen.

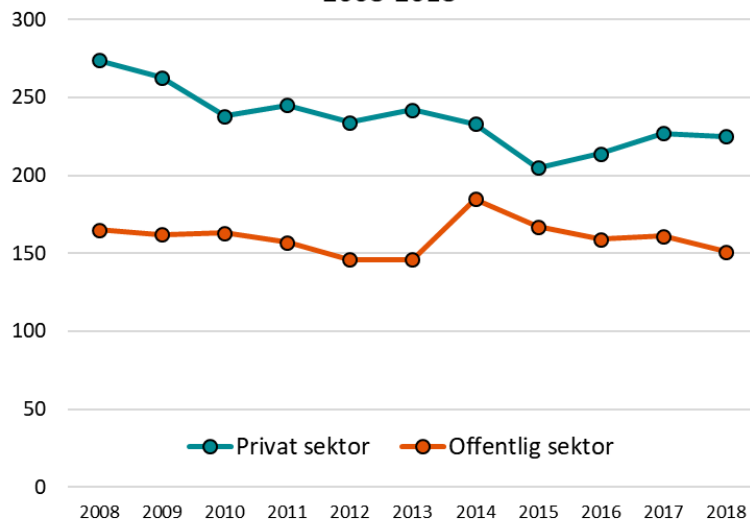
Andre næringer i Osen som har hatt en større nedgang i sysselsettingen er; Transport og lagring hvor nedgangen er på 19 sysselsatte, Helse- og sosialtjenester med en nedgang på 12 sysselsatte og offentlig administrasjon med en nedgang på 11 sysselsatte.

Når det kommer til næringer som har hatt økning i antall sysselsatte i Osen så finner vi forretningsmessig tjenesteyting som har hatt en økning på 10 sysselsatte, varehandel med en økning på 8 sysselsatte og industrien med en økning på fem sysselsatte.

Størsteparten av sysselsetningsnedgangen i Osen i perioden 2008 til 2018 har kommet i privat sektor. 3 av 4 arbeidsplasser som har forsvunnet fra Osen i perioden 2008 til 2018 har forsvunnet fra privat sektor. I privat sektor så var det en sysselsetningsnedgang fra 2008 og frem til 2015 på 25 %. Fra 2015 og frem til 2018 har det imidlertid vært en økning i sysselsettingen i Osen på nesten 10 % i privat sektor. I offentlig sektor så hadde man en nedadgående trend i antall sysselsatte i perioden 2008 til 2013, før man i 2014 fikk en betydelig økning. Deretter har den negative trenden fortsatt.

Ser man sysselsettingen i enkelt næringer med en detaljert næringsinndeling på Nace 3-siffernivå så finner man per 4.kvartal 2018 41 sysselsatte i *Pleie- og omsorgstjenester i institusjon*, 34 sysselsatte i *Grunnskoleundervisning*, 24 sysselsatte i *Sosialtjenester uten botilbud for eldre og funksjonshemmede*, 21 sysselsatte knyttet til *Andre sosialtjenester uten botilbud* og 20 sysselsatte i *Telefonvaktjenester og telefonsalg*.

Sysselsatte i privat og offentlig sektor i Osen
2008-2018

Figur 11: Sysselsatte i privat og offentlig sektor i Osen 2008-2018. Kilde: SSB

Sysselsatte i Osen per 4. kvartal 2018 på Nace 3-siffernivå. 15 største enkelt næringer

Pleie- og omsorgstjenester i institusjon	41
Grunnskoleundervisning	34
Sosialtjenester uten botilbud for eldre og funksjonshemmede	24
Andre sosialtjenester uten botilbud	21
Telefonvaktjenester og telefonsalg	20
Offentlig administrasjon og forvaltning	19
Husdyrhold	18
Akvakultur	17
Butikkhandel med bredt vareutvalg	15
Sjøfart og kysttrafikk med gods	15
Annen undervisning	14
Reparasjon av metallvarer, maskiner og utstyr	11
Fiske og fangst	10
Riving og grunnarbeid	10
Fiske, fangst og akvakultur, ufordelt	10

Tabell 7: Sysselsatte i Osen, 4.kvartal 2018, etter detaljerte næringsinndeling. Kilde: SSB

3.3 Lokaliseringskoeffisienter og spesialisering

Lokaliseringskoeffisienter er et mål på hvor sterk tilstedeværelse en næring har i kommunen. Lokaliseringskoeffisienten ser på hvor stor andel sysselsettingen i en næring er i kommunen sammenlignet med i landet. En lokaliseringskoeffisient på 1 tilsier at næringen har like stor tilstedeværelse i kommunen som i landet. Over 1 så har næringen sterkere tilstedeværelse og under 1 så har næringen lavere tilstedeværelse i kommunene enn i resten av landet.

Tanken er at dette forteller oss noe om kommunen har et komparativt fortrinn i ulike næringer i form av f.eks. næringsklynger. Næringer med høy lokaliseringskoeffisient utpeker seg også som områder det er mulig å bygge videre på utfra en tankegang om smart spesialisering.

Lokaliseringskoeffisientene kan også bidra til å identifisere hull i næringsstrukturen i kommunene i form av varer og tjenester som ikke er tilgjengelig i kommunen, men hvor bedrifter og konsumenter vil måtte kjøpe fra andre steder. Slike hull kan være en brems for næringsutviklingene i kommunene ved at det reduserer det lokale konsumet eller ved at lokale bedrifter ikke har tilgang ulike former for underleveranser.

Lokaliseringskoeffisienter per 4.kvartal 2018				
	Osen	Fosen	Kyst	Trøndelag
Jordbruk, skogbruk og fiske	7,0	3,9	4,5	1,6
Bergverksdrift og utvinning	-	0,0	0,0	0,4
Industri	0,6	1,5	1,6	1,0
Elektrisitet, vann og renovasjon	-	0,9	0,8	1,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	0,7	1,6	1,2	1,1
Varehandel, reparasjon av motorvogner	0,8	0,7	0,8	0,9
Transport og lagring	1,3	1,0	1,3	0,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	0,5	0,7	0,6	1,0
Informasjon og kommunikasjon	-	0,1	0,3	0,7
Finansiering og forsikring	-	0,6	0,4	0,9
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	0,3	0,5	0,5	1,0
Forretningsmessig tjenesteyting	1,8	0,5	0,7	1,0
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	0,9	1,5	1,0	0,9
Undervisning	1,6	0,9	0,9	1,3
Helse- og sosialtjenester	1,1	1,0	1,1	1,0
Personlig tjenesteyting	0,4	0,5	0,5	0,9

Tabell 8: Lokaliseringskoeffisienter for Osen, Fosen og Kystregionen og Trøndelag per 4.kvartal 2018. Kilde SSB

På grunn av at Osen er en liten kommune, med under 400 arbeidsplasser så bør lokaliseringskoeffisientene tolkes noe forsiktig. Et av problemene med å bruke denne analysemetoden på Osen er at selv om man finner næringer hvor Osen har relativ styrke, så har ikke næringslivet i kommunen nødvendigvis den kritiske massen som trengs for å kunne bygge videre på disse styrkene.

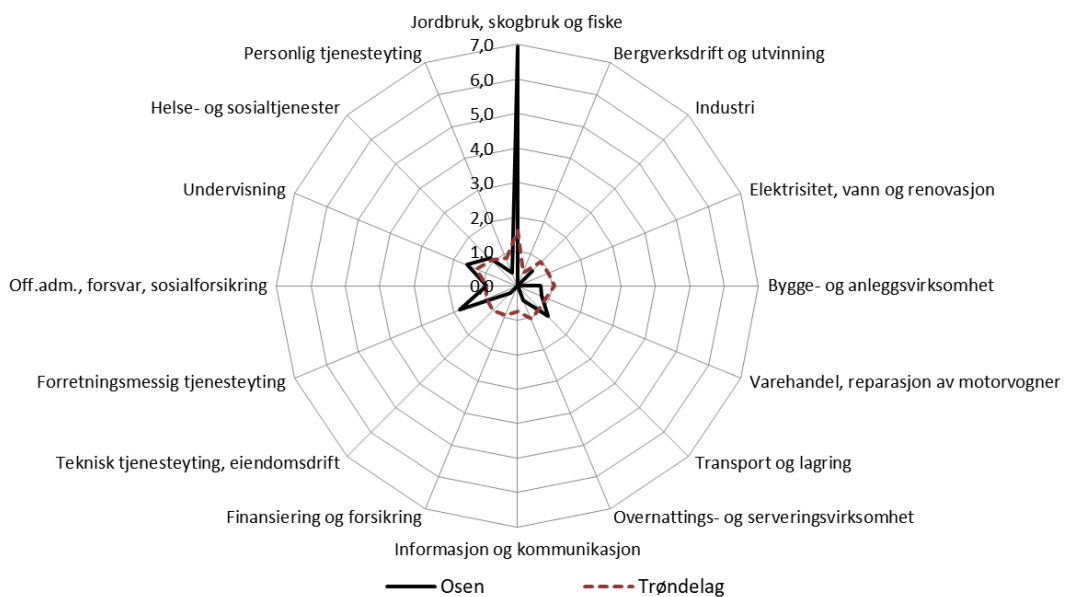
På et overordnet nivå så viser analysen av lokaliseringskoeffisientene at Osen har en relativ styrke knyttet til primærnæringene. Her har kommunen en lokaliseringskoeffisient på 7,0 noe som indikerer at kommunen har 7 ganger så høy andel sysselsetting i primærnæringene som gjennomsnittet for

landet. Dette er betydelig høyere enn sattet for Trøndelag som ligger på 1,6. Det er også høyere enn Kystregionen i Trøndelag totalt sett som ligger på 4,5 og kommunene på Fosen som ligger på 3,9.

Osen har også en høy lokaliseringskoeffisient knyttet til forretningsmessig tjenesteyting (1,8), her er det One2Cell/ Brightstar som er mye av forklaringen. Eller så er det også en relativ styrke knyttet til transport og lagring (1,3). Det er også en høy lokaliseringskoeffisient knyttet til undervisning (1,6), som kan forklares av relativt små klassestørrelser og dermed et fravær av stordriftsfordeler. I disse tallene så inkluderes også 13 sysselsatte knyttet til undervisning i privat sektor, som hovedsakelig er knyttet til Drageid Leirskole AS.

Lokaliseringskoeffisienter for Osen og Trøndelag per 4.kvartal 2018

Figur 12: Lokaliseringskoeffisienter for Osen og Trøndelag per 4.kvartal 2018. Kilde SSB

Selv om man på et overordnet nivå finner noen styrke som det er mulig å bygge videre på så viser også lokaliseringskoeffisient analysen at næringslivet i Osen har en del svakheter. Man finner flere næringer uten tilstedeværelse i kommune, i tillegg til flere næringer som har en lokaliseringskoeffisient på under 0,5. Dette kan indikere at kommunen mangler viktige tjenester og tilbud som kan være med å gjøre kommunen mindre attraktiv både for bosetning og næringsutvikling.

Hvis man gjør en analyse av lokaliseringskoeffisienter for Osen med en mer detaljer næringsinndeling så er finner man en relativ styrke knyttet til *Telefonvaktjenester og telefonsalg, Fiske og fangst, Akvakultur, Sjøfart og kysttrafikk med gods*. Man finner også noe relativ styrke knyttet til *Drift av campingplasser og turisthytter*, selv man her må bemerke at det er veldig få som har denne næringen som hovedsysselsetting. Med tanke på at man her en del sysselsetting i Drageid Leirskole AS som er registrert som undervisning så har nok Osen en større relativ styrke knyttet til denne typen virksomhet enn det tallene antyder.

3.4 Største bedrifter

Tilstedeværelse av større hjørnesteinsbedrifter kan være en driver for utviklingen av et lokalsamfunn, men de gjør også at lokalsamfunnet blir sårbart i forhold til konsekvensene av en eventuell nedleggelse. Man kan grovt sett dele de store bedrifter i Osen i to kategorier. Lokale bedrifter som har hovedkontor i kommunen og bedrifter med hovedkontor andre steder som har aktivitet i Osen.

Regnskapstall fra de største bedriftsenhetene i Osen i 2018						
Firmanavn	Bransje	Drifts- inntekter (1000 kr)	Vare- forbruk (1000 kr)	Lønn (1000 kr)	Driftresultat (1000 kr)	Egenkapital (1000 kr)
Hepsø Invest AS	Hav- og kystfiske	117 154	-	-	54 852	172 934
Peter Hepsø Rederi AS	Hav- og kystfiske	95 032	-	16 978	52 250	129 190
Stener Hepsø Fiskebåtrederi AS	Hav- og kystfiske	21 675	142	8 023	3 702	29 165
Hepsø Notservice AS	Reparasjon av annet utstyr	21 211	6 915	5 454	2 117	12 887
Profilteknikk AS	Oppføring av bygninger	17 410	13 152	2 193	276	661
Egil Aune Entreprenør AS	Grunnarbeid	12 971	3 552	3 001	1 130	2 207
Stein Maskin AS	Grunnarbeid	8 921	738	2 524	2 008	1 182
Sandviksberget Handel AS	Butikkhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler	8 477	6 296	1 379	133	889
Auton AS	Vedlikehold og reparasjon av motorvogner, unntatt motorsykler	7 917	3 772	2 684	176	624
Drageid Leirskole AS	Annen undervisning ikke nevnt annet sted	5 732	583	1 985	729	8 782
Olden Byggservice AS	Snekkerarbeid	5 323	3 157	2 154	337	242
Seter Brygge AS	Drift av ferieleiligheter	4 113	975	316	1 053	2 706
Hepsø Eiendom AS	Utleie av egen eller leid fast eiendom ellers	3 643	-	-	730	3 968
Oros Bjørnrør Økonomi AS	Regnskap og bokføring	2 971	-	1 961	252	1 397
Skaret Varetaxi AS	Andre post- og budtjenester	2 865	-	921	640	729
Tommy Albertsen AS	Hav- og kystfiske	2 550	487	4	1 112	1 997
Bjørnrør Begravelsesbyrå AS	Begravelsesbyråvirksomhet og drift av kirkegårder og krematorier	1 999	1 116	514	192	120
Ronnys Bygg AS	Oppføring av bygninger	1 759	802	620	103	312
Osen Landbruksutvikling AS	Tjenester tilknyttet planteproduksjon	1 493	1 216	51	67	199
Osen Fjordcamping AS	Drift av campingplasser og turisthytter	1 461	46	614	117	198

Figur 13: Regnskapstall fra de største bedriftene i Osen i 2018

Når man ser på de største bedriftene lokalisert i Osen målt etter driftsinntekt så finner vi at Hepsø Invest AS er størst med en 117 millioner kr i driftsinntekter i 2018. Hepsø Invest AS er et investeringselskap uten ansatte hvor den viktigste investeringen er et 100 % eierskap i Peter Hepsø Rederi AS. Selskapet eier også 100 % i Hepsø Eiendom AS. Og eide tidligere også Hepsø Notservice AS som ble solgt til Mørenot as i februar 2019 og skiftet da navn til Mørenot Osen AS.

Peter Hepsø Rederi AS er et familierederi som ble etablert i 1917 og som eies og drives av Hepsøfamilien gjennom Hepsø Invest. Selskapet har aktivitet innen Hav- og kystfiske. Selskapet hadde en omsetning på 95 millioner kr i 2018 og et positivt driftsresultat på 52 millioner kr. Egenkapitalen i selskapet var på 129 millioner kr i 2018. Driftsresultatet og driftsinntekter i 2018 var betydelig opp fra foregående år, forklart av en økning i andre driftsinntekter på 37,7 millioner kr.

Selskapet skriver i sin årsberetning at årsaken til økningen i andre driftsinntekter var slaget av en eldre fiskebåt, i forbindelse med investering i en ny båt.

Peter Hepsø Rederi AS eier og driver fiskebåten «Rav». Som er en nybygd kombinert snurper/tråleren som er 79,95 meter lang og har en bruttotonnasje på 3 274 tonn. Skipet som hadde en prislapp på over 200 millioner danske kr ble sjøsatt i 2019 (Skipsrevyen.no, 8. apr. 2019) og erstattet en eldre tråler med samme navn. «Rav» er den største fiskebåten registret i Trøndelag i 2019 og en av kun to fiskebåter i Trøndelag på over 50 meter. I 2019 har «Rav» ifølge Fiskeridirektoratets fartøyregister en fiskekvote på 21 549 tonn, bestående av blant annet 3 573 tonn

Bilde 3: Fiskebåten Rav. Kilde: Skipsrevyen.no

NVG sild, 2 886 tonn sild, 475 tonn Vassild, 12 229 tonn kolmule, 1 837 tonn makrell og 550 tonn Havbrisling. Fisken fra Rav blir i stor grad ilandført andre steder enn i Osen.

Sten Stener Hepsø Fiskebåtrederi AS driver også med hav- og kystfiske og hadde 21,7 millioner kr i driftsinntekter i 2017. Selskapet hadde et positivt driftsresultat på 3,7 millioner kr i 2018. Egenkapitalen i selskapet var på 29 millioner kr i 2018. Selskapet eier og driver fiskebåten «Hepsøhav» bygd i 2008, med en lengde på 37,49 meter og med en bruttotonnasje på 499 tonn. «Hepsøhav» er den femte største fiskebåten registrert i Trøndelag i 2019.

Profilteknikk AS driver innen bygge og anleggsbransjen og prosjekterer og monterer bærende stålkonstruksjoner og ferdige bygg. Selskapet hadde i 2018 driftsinntekter på 17,4 millioner kr og et positivt driftsresultat på 276 000 kr. Selskapet hadde en egenkapital på 661 000 kr.

Egil Aune Entreprenør AS driver med grave- og grunnarbeid, oppbygging av tomter og veier, vann og avløp, drenering, legging av kabler, fjellrensing, plastring, massetransport og –forflytning, kaiarbeid, rivning, asfaltering og Vinterdrift. Selskapet hadde i 2018 driftsinntekter på 13 millioner kr og et positivt driftsresultat på 1,1 million kr.

Stein Maskin AS utfører arbeid innen graving og transport av masse. Selskapet hadde i 2018 driftsinntekter på 8,9 millioner kr og et driftsresultat på 2 millioner kr.

Sandviksberget Handel AS er nærbutikken ved Sandviksberget har et bredt sortiment av dagligvarer, medisinsalg og utlevering av pakker fra Postnord. Sandviksberget Handel AS hadde 8,4 millioner i driftsinntekter i 2018 og et driftsresultat på 133 000 kr.

Auton AS driver med Vedlikehold og reparasjon av motorvogner og andre verkstedtjenester. Har salg av drivstoff i tillegg til Kiosk-tjenester. Driftsinntektene var på 7,9 millioner kr i 2018, mens driftsresultatet var på 729 000 kr.

Drageid Leirskole AS driver leirskole aktivitet i Osen. Virksomheten har forholdsvis mange ansatte forhold, hele 28. Men ut ifra at man finner et betydelig lavere tall i sysselsettingsstatistikken fra SSB så kan det tyde på at de fleste har sitt hovedvrke i andre næringer. Dette kan man også se ut ifra selskapets lønnskostnader opp imot antall ansatte. Selskapet hadde 5,7 millioner kr i driftsinntekter i 2018 og et positivt driftsresultat på 729 000 kr.

Når man ser på lokale avdelinger i Osen av bedrifter med hovedkontor andre steder i landet så finner vi blant annet; One2Cell/ Brightstar som er en stor arbeidsgiver i Osen driver med telefonvaktjenester og telefonsalg knyttet til mobilforsikringer. Selskapet er en betydelig arbeidsgiver i Osen, at Brightstar har iverksatt en nedbemanning av 13 faste ansatte med virkning fra 1.januar, nedbemanningen omfatter også en del personer som er på tilkallingsvikarer for selskapet.

Ellers så har man Mørenot Osen AS som tidligere hadde navnet Hepsø Notservice. Selskapet ble solgt av Hepsø Invest AS til Mørenot AS i februar 2019. Mørenot AS har tilstedeværelse på 19 lokasjoner i Norge, fra Karmøy i sør til Båtsfjord i nord, hvor de produserer og leverer utstyr og tjenester til kunder innenfor havbruk, fiskeri og offshore. I tillegg har de virksomhet i utlandet med totalt 11 lokasjoner i Nord-Amerika, Sør-Amerika, Europa og Asia. Mørenot Osen AS hadde 10 ansatte og omsatte for 21 millioner kr i 2018. Det kan også nevnes det finnes ytterligere ett firma i samme bransje i Osen, Garnservice AS som hadde driftsinntekter på 863 000 kr i 2018 leverer garn til yrkes og fritidsfiskere i tillegg til notvasking, notbøting.

Det er også flere større selskaper knyttet til akvakultur som har aktivitet i Osen. Mowi Norway AS som er verdens største oppdretter av atlantisk laks har en avdeling registret i Osen, selskapet har oppdrettslokaliteter på «Indre Skjervøy» og «Breidvika» i Osen, «Breidvika» har ligget brakk de siste årene. SalMar AS som også er en av verdens største oppdretter av atlantisk laks har også aktivitet i Osen i form av et settefiskanlegg på Sætran som er organisert som SalMar Settefisk AS avd. Osen. Dette er et av fem klekkeri- og settefiskanlegg som SalMar har i Midt-Norge.

SalMar er imidlertid i prosess med å flytte sin settefiskproduksjon fra Osen som følge av samlokalisering til større enheter. SalMar bygger nytt settefiskanlegg i Malm i Verran.

I tillegg til Mowi og SalMar så har fiskeoppdrettene Bjørøya AS som er registret i Flatanger lokalitetene «Nordre Skokkeløy» og «Nausttaren» i Osen.

Entreprenøren Tore Løkke AS fra Åfjord har aktivitet i Osen via sitt eierskap i Nord-Fosen Pukkverk som er lokalisert i Hopenfjorden. Pukkverket produserer tilslag til vei og underbygging, tilslag til betong, og tilslag til asfalt. Kaianlegget ved pukkverket kan ta imot båter opp til 30 000 tdw.

Strandplast AS som driver med gjenvinner plast fra bryggerinæringen har en fabrikk på Strand i Osen som produserer rør, reprosesserer PET og pelleterer PE-PP. Rørproduksjonen består av dreneringsrør, anleggsrør, kabelrør, samt spesialrør for oppdrettsnæringa.

Trønderpal AS som driver med produksjon av paller og annen tre-emballasje hadde tidligere aktivitet i Osen, men flyttet denne til Meløy kommune i Nordland i 2019.

Bilde 4: SalMar Settefisk AS på Sætran

Bilde 5: Nord-Fosen Pukkverk

3.5 Lønnsomhet og robusthet i næringslivet

Resultatregnskap - samlet alle selskaper i Osen ex konserntall									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Driftsinntekter	185 629 000	223 346 000	212 331 000	186 420 000	180 717 000	190 743 000	202 319 000	188 149 000	243 435 000
Vareforbruk	39 045 000	48 294 000	47 997 000	44 645 000	49 560 000	44 753 000	34 183 000	33 579 000	47 033 000
Lønn	48 818 000	55 435 000	53 909 000	48 840 000	46 121 000	53 064 000	57 729 000	54 843 000	55 010 000
Avskrivning	23 614 000	24 016 000	23 838 000	22 769 000	20 969 000	22 689 000	24 690 000	25 500 000	27 393 000
Drifts kostnader andre	50 497 000	57 351 000	57 414 000	61 953 000	40 268 000	44 376 000	47 011 000	48 248 000	47 427 000
Driftsresultat	22 628 000	39 816 000	27 183 000	9 768 000	23 799 000	25 852 000	38 706 000	25 979 000	66 572 000
Resultat før skatt	24 466 000	47 198 000	29 124 000	5 449 000	26 310 000	36 461 000	45 675 000	31 284 000	65 203 000
Årsresultat	15 834 000	33 074 000	20 557 000	3 658 000	20 435 000	30 775 000	36 987 000	25 792 000	51 812 000
Balanseregnskap - samlet alle selskaper i Osen ex konserntall									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Anleggsmidler	303 758 000	304 321 000	295 682 000	279 068 000	261 825 000	292 986 000	316 653 000	444 702 000	387 251 000
–Immaterielle midler	61 298 000	59 119 000	57 209 000	52 442 000	51 475 000	69 236 000	67 709 000	152 268 000	140 923 000
–Varige driftsmidler	216 332 000	219 193 000	212 148 000	199 834 000	182 951 000	187 525 000	196 849 000	234 729 000	187 399 000
Omløpsmidler	117 936 000	156 204 000	154 844 000	168 203 000	148 274 000	150 509 000	178 597 000	182 095 000	181 406 000
–Varelager	6 194 000	9 082 000	7 677 000	10 523 000	5 737 000	4 887 000	4 651 000	5 140 000	5 460 000
–Fordringer	31 232 000	33 847 000	37 548 000	46 097 000	33 145 000	40 666 000	52 421 000	50 362 000	46 196 000
–Investeringer	2 143 000	3 517 000	2 861 000	3 033 000	11 041 000	9 207 000	14 588 000	13 916 000	9 893 000
–Kassebeholdning	78 363 000	109 756 000	106 756 000	108 546 000	98 351 000	95 747 000	106 931 000	112 668 000	119 856 000
Eiendeler	421 694 000	460 525 000	450 526 000	447 267 000	410 094 000	443 494 000	495 241 000	626 795 000	568 662 000
Langsiktig gjeld	202 093 000	196 463 000	181 938 000	172 066 000	166 492 000	168 702 000	187 962 000	312 194 000	225 634 000
–Utsatt skatt	16 350 000	17 282 000	17 805 000	17 469 000	17 210 000	15 422 000	14 163 000	12 482 000	16 981 000
–Gjeld til kredittinstitusjoner langsiktig	157 463 000	155 574 000	143 722 000	133 939 000	132 206 000	137 719 000	130 656 000	253 135 000	163 512 000
–Konserngjeld langsiktig	238 000	238 000	238 000	238 000	238 000	238 000	238 000	238 000	100 000
–Ansvarlig lånekapital	0	1 409 000	1 430 000	1 452 000	1 470 000	1 484 000	1 493 000	1 503 000	1 517 000
–Øvrig langsiktig gjeld	28 042 000	21 627 000	18 410 000	18 585 000	15 318 000	13 839 000	41 412 000	44 836 000	43 524 000
Kortsiktig gjeld	72 668 000	92 179 000	82 742 000	76 316 000	56 987 000	72 652 000	71 849 000	66 211 000	56 561 000
–Gjeld til kredittinstitusjoner kortsiktig	942 000	794 000	1 547 000	1 345 000	1 126 000	878 000	-124 000	1 260 000	2 251 000
–Leverandørgjeld	7 659 000	10 536 000	10 270 000	8 280 000	11 164 000	8 612 000	8 234 000	7 559 000	6 338 000
–Betalt skatt	7 567 000	10 030 000	6 914 000	3 936 000	6 199 000	7 810 000	10 088 000	7 634 000	9 673 000
–Skyldige offentlige avgifter	11 300 000	16 588 000	11 269 000	9 523 000	7 694 000	9 822 000	14 406 000	12 691 000	8 940 000
–Konsern gjeld kortsiktig	562 000	1 954 000	3 643 000	3 701 000	3 694 000	3 698 000	4 792 000	3 734 000	3 730 000
–Annen kortsiktig gjeld	44 438 000	52 252 000	47 618 000	49 181 000	27 060 000	41 832 000	33 953 000	31 843 000	24 829 000
Gjeld	274 761 000	288 642 000	264 680 000	248 382 000	223 479 000	241 354 000	259 811 000	378 405 000	282 195 000
Egenkapital	146 933 000	171 883 000	185 846 000	198 888 000	186 625 000	202 137 000	235 433 000	248 390 000	286 470 000

Tabell 9: Resultat- og balanseregnskap samlet for selskaper i Osen. Kilde: Purehelp

Når man slår sammen regnskapstallene fra alle bedriftene som er registret i Osen og korrigerer for konserneffekter så finner man at de totale driftsinntektene i det private næringslivet i kommunen var på 243,4 millioner kr i 2018, opp fra 188,1 millioner kr i 2017. Den største bedriften, Peter Hepsø Rederi AS, sto for 39 % av driftsinntektene til det private næringslivet i Osen i 2018, opp fra 33 % i 2017. Økningen fra 2017 til 2018 er forklart av en økning i andre driftsinntekter på 37,7 millioner kr hos Peter Hepsø Rederi AS i forbindelse med salg av en fiskebåt.

Totalt hadde bedriftene i Osen et driftsresultat på 66,6 millioner i 2018, opp fra 26,0 millioner kr i 2017. Det totale årsresultatet etter skatt i 2018 var på 51,8 millioner kr, opp fra 25,8 millioner 2017. Driftsmarginen til selskapene i Osen var på 27,3 % i 2018, opp fra 13,8 % i 2017. Driftsmarginen til selskapene i Osen har i snitt vært 13,5 % i årene 2010-2017.

Selskapene i Osen hadde en egenkapital på 286,5 millioner kr i 2018, opp fra 248,4 millioner kr i 2017. Totalt hadde de bokførte eiendeler for 568,6 millioner kr i 2018, hvorav 140,9 millioner kr var immateriell midler, da hovedsakelig knyttet til fiskekvoter. Den totale egenkapitalandelen til selskapene i Osen var på 50,4 % i 2018, opp fra 39,6 % i 2017. I perioden 2010-2017 hadde selskapene i Osen i snitt en egenkapitalandel 42,0 %.

Nøkkeltall robusthet i næringslivet i Osen									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Driftsmargin	12,2 %	17,8 %	12,8 %	5,2 %	13,2 %	13,6 %	19,1 %	13,8 %	27,3 %
Egenkapitalandel	34,8 %	37,3 %	41,3 %	44,5 %	45,5 %	45,6 %	47,5 %	39,6 %	50,4 %
Rentedekningsgrad	3,28	5,42	3,72	1,60	4,22	6,23	6,93	4,79	6,87
Kontantstrøm, andel av driftsintekter	27,1 %	34,1 %	14,6 %	1,6 %	18,6 %	25,6 %	16,6 %	20,7 %	38,0 %
Total rentabilitet	8,4 %	12,6 %	8,8 %	3,3 %	8,4 %	9,8 %	10,8 %	6,3 %	13,4 %

Tabell 10: Nøkkeltall robusthet i næringslivet i Osen

Det er ikke relevant å bare se på robustheten til bedriftene samlet sett, det er også relevant å se på robustheten til enkeltsekskaper. I den forbindelse er det valgt å se på utviklingen på to indikatorer, egenkapitalandel og rentedekningsgrad for noen av de største bedriftene i Osen (tabell 11).

Egenkapitalandel er en indikator på langsiktig stabilitet, som viser hvor mye selskapet er avhengig av finansiering fra sine aksjonærer. Hvis egenkapitalandelen er høy, indikerer dette at ledelsen har minimert bruken av gjeld for å finansiere sine eiendeler. Jo lavere egenkapitalandel, desto mer gjeld er brukt for å finansiere eiendelene. De siste årene har egenkapitalandelene har økt i de fleste av de største selskapene i Osen. Det er en del variasjon mellom bedrifter, med noen med relativt lave egenkapitalandeler, under 30 %. Mens andre igjen har egenkapital andel på 50 % eller høyere. Et par av bedriften er nesten finansiert kun via egenkapital.

	Egenkapitalandel (%)				Rentedekningsgrad			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Peter Hepsø Rederi AS	44,7 %	48,9 %	34,8 %	61,5 %	7,0	10,4	6,1	11,6
Stener Hepsø Fiskebåtrederi AS	25,0 %	29,1 %	23,5 %	26,4 %	2,4	4,0	3,9	2,0
Hepsø Notservice AS	65,8 %	82,9 %	76,5 %	82,9 %	12,0	29,7	150,8	749,3
Profilteknikk AS	23,5 %	13,1 %	13,4 %	16,7 %	8,6	-1,9	0,4	1,7
Egil Aune Entreprenør AS	:	8,9 %	46,1 %	49,2 %	:	3,6	58,1	40,4
Stein Maskin AS	-18,7 %	-13,9 %	-10,8 %	21,6 %	-1,2	1,3	0,3	8,9
Sandviksberget Handel AS	37,2 %	45,5 %	44,9 %	52,8 %	2,4	12,6	-3,9	5,8
Auton AS	75,7 %	13,4 %	13,4 %	13,2 %	16,9	4,9	1,0	1,2
Drageid Leirskole AS	91,3 %	91,3 %	93,5 %	94,1 %	1 068,0	997,0	186,4	763,0

Tabell 11: Egenkapitalandel og rentedekningsgrad, større bedrifter i Osen.

Rentedekningsgraden = (Driftsresultat + Finansinntekter) / Finanskostnader. Dette nøkkeltallet viser bedriftens overskudd i forhold til renteforpliktelser, samt sier noe om evnen til å påta seg økte renteforpliktelser gitt dagens lønnsomhetsnivå. En rentedekningsgrad på 1 betyr at overskuddet fra driften og finansinntektene i sin helhet går med til å betale rentekostnadene (finanskostnadene). Hva som er en bra eller dårlig rentedekningsgrad vil avhenge av forhold som rentenivå og kapitalintensitet, men normalt kan man si at rentedekningsgraden bør være større enn 2-3 gitt et middels historisk rentenivå på 5-6 %. I en robust bedrift så må det være tilstrekkelig resultat etter fradrag for rentekostnader til kunne å dekke økte investeringsbehov, økninger i arbeidskapital og at bedriften gir en akseptabel avkastning til sine eiere.

Også her er det betydelige forskjeller mellom selskapene. Det overordnede bildet er at de fleste bedriftene har en god rentedekningsgrad, og at man har noen ekstremverdier knyttet til selskaper som knapt har finanskostnader. Når man ser på egenkapital og rentedekningstall så er totalinntrykket at de lokale bedriftene i Osen er forholdsvis robuste.

3.6 Utviklingsmuligheter for næringslivet i Osen

Osen har tradisjonelt vært en stor fiskerikommune. Antallet fiskere er redusert vesentlig i Osen de siste tiårene. I stor grad skyldes det de strukturelle endringene i fiskerinæringen.

Med tanke på historikken, lokaliteten og næringsstrukturen til Osen så er åpenbart marin sektor ett potensielt satsningsområde, og først og fremst knyttet til tjenester, varer og spesialisert kompetanse rettet mot fiskeri og havbruksnæringen i regionen. Her er det spesielt ønskelig å få på plass leverandører som kan bidra til et mer diversifisert næringsliv.

En bør her satse på nisjeprodukter med høy verdi fremfor høyt volum. Med et "tynt" næringsliv og dårlige veiforbindelser blir fleksibilitet og verdi viktig for konkurransekraften til det lokale næringslivet. Det er alltid enklere å bygge videre på bedrifter og næringsliv som alt finnes i kommunen fremfor å bygge noe helt nytt. Det finnes potensiale knyttet til å gjøre næringslivet mer oppmerksom på de virkemidler man har for å støtte innovasjon og mulighetene til "spinoffs" fra eksisterende aktivitet.

Like viktig som lokalt engasjement og å støtte opp om de lokale bedriftene er det å komme i dialog med store aktører som er i kommunen, men med hovedkontor andre steder (Mowi, SalMar, Mørenot) for å avdekke hvilke behov de har for underleveranser og tjenester lokalt, nå og på sikt.

I forhold til satsning på marin sektor i Osen så er det et behov for å se det i et regionalt perspektiv, spesielt i forhold til det omstillingsarbeidet som skjer i Roan, hvor det også vil være satsninger knyttet til marin sektor

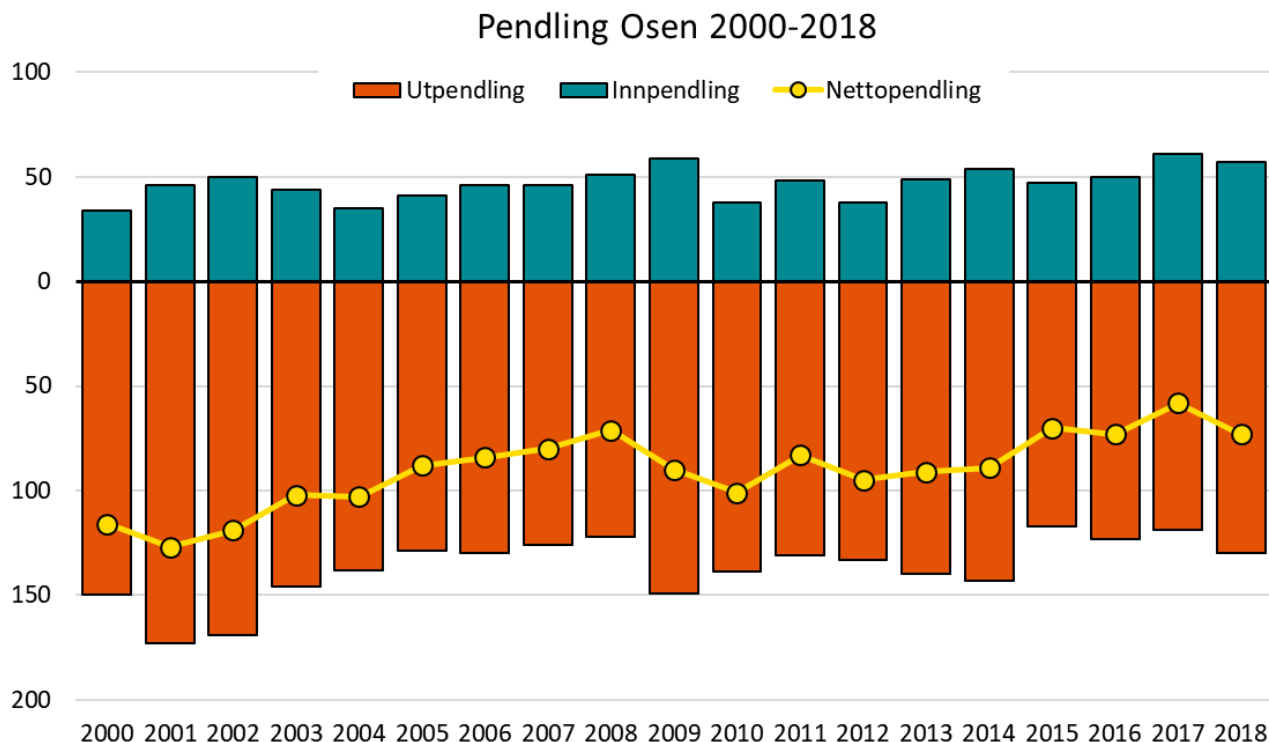
En potensiell utfordring for Osen er å opprettholde den nødvendige kritiske massen av befolkning for å opprettholde et fullgodt tjenestetilbud i kommunen. Det å få inn konsum og kjøpekraft fra mer enn lokalbefolkningen er dermed viktig. Turisme/fritidsbygg kan derfor være et satsningsområde, men bør i så fall skje koordinert med nabokommunene og slik at man ikke fortrenger lokal bosetting og boligbygging. Fritidsbebyggelse kan i noen tilfeller bidra til at man får opprettholdt omsetning innenfor detaljhandel på et nivå som gjør regionen mer attraktiv for innflyttere. For et større initiativ innenfor reiseliv og turisme så vil det være en fordel om det inngår som en del av en koordinert satsning i regionen.

4. Pendling og arbeidsmarkedsinteraksjon

En pendler er definert som en person som har forskjellig bosteds- og arbeidsstedskommune. Statistikken forteller oss ingenting om reiseaktiviteten og inneholder både dag- og ukependlere.

Pendling og pendlestrømmer forteller oss noe hvor integrert en kommune er i det omliggende arbeidsmarkedet. Det forteller noe om i hvilken grad kommunen greier å dekke sitt eget behov for arbeidskraft eller om kommunen trenger arbeidskraft fra andre kommuner. Dette kan også si noe om kommunen har nok jobber for hele befolkningen eller om de må pendle til nabokommuner.

Figur 14: Pendling Osen 2000-2018. Kilde: SSB

29 % av sysselsatte personer bosatt i Osen jobber i en annen kommune. Dette er på nivå med gjennomsnittet for distriktskommunene i Trøndelag. I 2018 var det 130 personer som pendlet ut fra Osen, mens 57 personer pendlet til Osen, som gir en nettoutpendling på 73 personer. Antall personer som pendler til Osen har vært rimelig stabilt over lengre tid på 50 pendlere +/- 10 personer, mens antall som pendler ut fra Osen har falt noe, spesielt i perioden 2000 til 2008.

4.1 Pendlerelasjoner

Pendlerrelasjonene til Osen er hovedsakelig til de nærliggende kommunene Roan og Åfjord. I 2018 er 20 personer som pendler til Osen fra Roan, mens det er 27 personer som pendler fra Osen til Roan. 9 personer pendler fra Åfjord til Osen, mens 36 personer pendler fra Osen til Åfjord. Det er også en del lengre pendling fra Osen, blant annet til Trondheim (13 personer) og Steinkjer (10 personer).

Pendlingen fra Roan til Osen har økt de siste årene fra 11 registrerte pendlere i 2010 til 20 i 2018. Pendlingen til Åfjord har holdt seg forholdsvis stabil i den samme perioden. Når det gjelder pendlingen fra Osen så har det vært en økning i pendlingen til både Åfjord og Roan, mens det har vært en nedgang i pendlingen til Trondheim. Pendlingen til Åfjord har økt fra 26 personer i 2010 til 36 personer i 2018, mens den for Roan har gått fra 20 til 27 personer. Pendlingen til Trondheim var på det meste på 28 personer i 2011.

Pendling til og fra Osen i 2018			
Til Osen		Fra Osen	
Roan	20	Åfjord	36
Åfjord	9	Roan	27
Masfjorden	4	Trondheim	13
Flatanger	4	Steinkjer	10
Trondheim	3	Flatanger	6
Steinkjer	3	Oslo	5
Namsos	3	Namdalseid	5
Verdal	3	Namsos	3
		Verran	3

Tabell 12: Pendling til og fra Osen. Største relasjoner i 2018. Kilde: SSB

4.2 Arbeidsplassdekning i ulike næringer

Statistikken man har på pendling etter næring bruker en veldig grovmasket næringsinndeling, den kan likevel gi en indikasjon på hvilken del av arbeidslivet kommunen har overskudd eller underskudd av enten arbeidskraft og arbeidsplasser. Det var i 8 personer sysselsatt innen sekundærnæringene som pendlet til Osen i 2018, mens 37 personer tilknyttet disse næringene pendlet fra Osen til en annen kommune. Dette er noe som signaliserer at det finnes kompetanse og arbeidskraftsressurser i kommunen tilknyttet disse næringene som er større enn tilgangen på arbeidsplasser i sekundærnæringene i Osen.

Sysselsatte og pendlere i Osen etter næringsgrupper. Per 4.kvartal 2018				
	Sysselsatte med bosted i Osen	Sysselsatte som pendler til Osen	Sysselsatte som pendler fra Osen	Sysselsatte med arbeidssted i Osen
Sekundærnæringer	68	8	37	39
Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjen., forretningsmessig tjen., eiendom	114	17	23	108
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	30	4	14	20
Undervisning	46	15	13	48
Helse- og sosialtjenester	105	6	21	90
Andre næringer	87	7	22	72

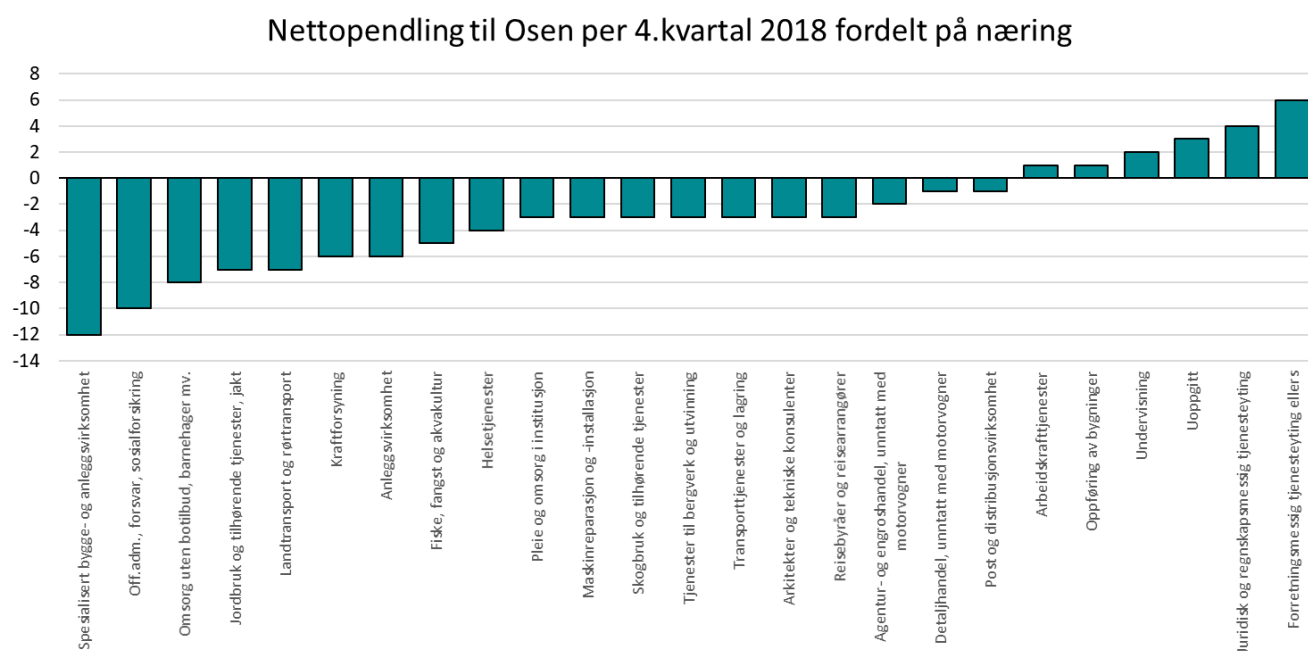
Tabell 13: Sysselsatte og pendlere i Osen etter næringsgrupper. Kilde: SSB

Videre så har man de private tjenesteytende næringer som består av varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjenester, forretningsmessig tjenyting eiendomsdrift, m.m , her har man 17 personer som pendler til Osen og 23 som pendler fra Osen. Inn og utpendlingen i forhold til disse næringene er dermed nogenlunde i balanse.

Når man ser på de næringene som hovedsakelig er knyttet til offentlig sektor, så finner man at man nesten har balanse i inn og utpendlingen knyttet til Undervisning (15 inn og 13 ut), mens det innen offentlig administrasjon er fire personer som pendler til Osen og 14 som pendler fra Osen. Innen helse- og sosialtjenester er det seks personer som pendler til Osen og 21 som pendler fra kommunen. Dette signaliserer at det finnes en ressurv av kompetanse bosatt i kommunen innen disse sektorene, noe som vil kunne være av betydning spesielt i forhold til at aldersstrukturen i kommune tilsier at helse- og sosialtjenester vil kreve ytterligere ressurser.

Den siste næringsgruppen er den som heter «andre næringer» som er en sekkepost der man blant annet finner primærnæringene, men også en del næringer knyttet til kunst, kultur og personlig tjenesteyting. Her er det 7 personer som pendler til Osen og 22 som pendler fra Osen.

Figur 15: Nettoppendling Osen fordelt på næring, 4.kvartal 2018. Kilde: SSB

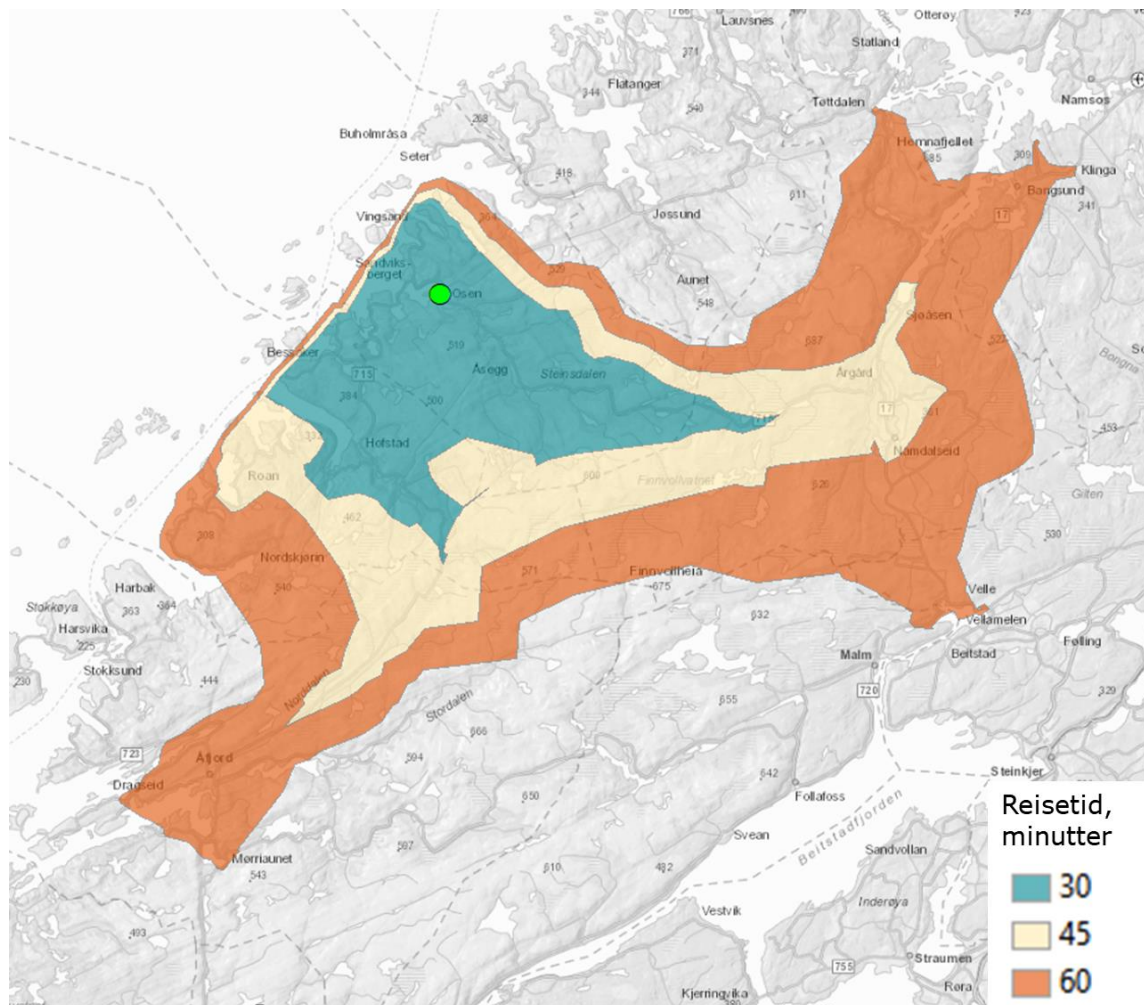
En annen mulighet man har er å se på nettoppendlingen fordelt på ulike næringer. Dette gir ytterligere informasjon i forhold til hvilke næringer hvor Osen har et overskudd og underskudd av arbeidsplasser/arbeidskraft. Her finner man størst nettoutpendling i spesialisert bygg- og anleggsvirksomhet, offentlig administrasjon og omsorgstjenester.

5. Kommunikasjon og infrastruktur

God infrastruktur som muliggjør reise og kommunikasjon er en forutsetning for positiv utvikling for næringslivet i en kommune. Dette gjelder både i forhold til transport av varer og tjenester, men også i forhold til tilgjengeligheten av arbeidskraft. Gode kommunikasjonsmuligheter åpner også opp et større arbeidsmarked for kommunens innbyggere, noe som gjør at innbyggerne har flere jobb muligheter som ikke trenger å involvere flytting når en lokal bedrift blir nedlagt.

5.1 Reisetidsanalyse

Reiseavstander sier noe om mulighetene for kommunens innbyggere å reise til andre kommuner for jobb, handel eller kulturaktiviteter. Det sier også noe den potensielle befolkningsmengden som er tilgjengelig som potensiell arbeidskraft for bedrifter i kommunen og om det potensielle kundegrunnet som det på grunn av geografisk nærhet vil være mulig for bedrifter i kommunen å tilby varer og tjenester til.

Kart 10: Reisetidsanalyse Osen.

Reisetidsanalysen har tatt utgangspunkt at man kjører i skiltet hastighet med bil under optimale kjøreforhold, uten noen annen trafikk på veien og grønt lys i alle lyskryss. Det er lagt til en generell 10 % forsinkelse i forhold til optimal hastighet. Datasettet ELVEG-2019 er brukt i beregningene. Analysen er kjørt på er kjøretid opp til 60 minutters kjøretid fra Osen rådhus. Reisemuligheter med

hurtigbåt er ikke tatt hensyn til i reisetidsanalysen. Med tanke på hurtigbåt forbindelsen fra Sandviksberget til Sætervik og Skjervøy så vil befolkningen og antall arbeidsplasser innen 60 minutters reisetid fra Osen være noe høyere enn det analyseresultatene tilsier.

Reisetidsanalyse Osen					
	Befolkning 2019	Befolkning 2018	Sysselsatte 4.kvartal 2018 etter arbeidsted	Sysselsatte 4.kvartal 2018 etter bosted	Nettoppendling
30 Minutter	1 270	1 266	537	591	-54
45 Minutter	2 518	2 515	1 177	1 174	3
60 Minutter	6 750	6 731	3 037	3 303	-266

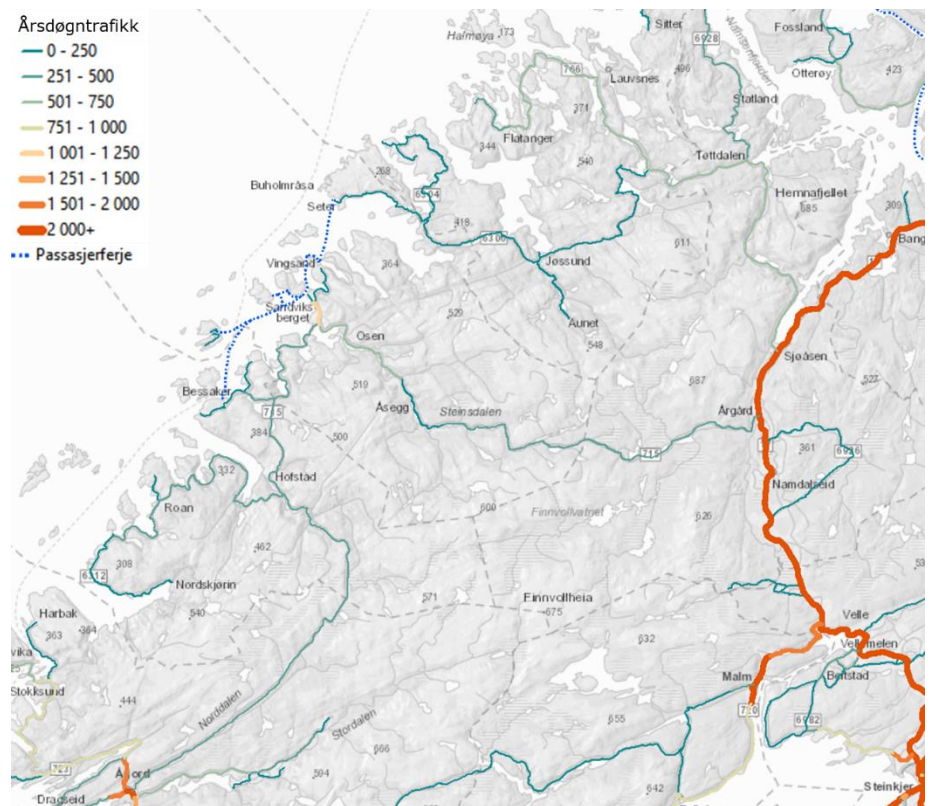
Tabell 14: Reisetidsanalyse Osen.

Reisetidsanalysen viser man må reise en betydelig avstand for å finne en større konsentrasjon av befolkning og arbeidsplasser. I nasjonal sammenheng foregår de aller fleste daglige pendlerreiser innenfor 45 minutter. Innenfor denne reiseavstanden fra Osen så er det kun litt i underkant av 1 200 arbeidsplasser. Men i 2019 bodde hele 6 750 personer innen 1 times reiseavstand fra Osen og det var 3 037 arbeidsplasser innen den samme reiseavstanden. Her er det at man med en reisetid på 1 time når inn i områder i Åfjord og Namdalseid som forklarer at får en så stor økning i antall arbeidsplasser og befolkning når reisetiden øker fra 45 minutter til 1 time.

5.2 Veier og fysisk infrastruktur

Havet har historisk vært den viktigste ferdselsåren for Osen kommune. Kommunen fikk først veiforbindelse nordover mot Namdalseid i 1960. og Veiforbindelse Sjørover mot Roan i 1979. Fremdeles betjenes en del av interntrafikken i Osen ved hjelp av hurtigbåtforbindelse fra Sandviksberget til Sætervika, Skjærvøy og Besaker.

Veiene i Osen har stort sett lav ÅDT (årsdøgntrafikk). Den største trafikken finner man på strekningen mellom grendene Osen/Strand/Sandviksberget, hvor ÅDT er på litt over 1 000.

Kart 11; Veier, ådt og båtforbindelser. Kilde: NVDB

I mars 2018 startet arbeidet med å utbedre sju strekninger på fv. 715 i Osen kommune, med en samlet lengde på 7,5 kilometer, arbeidet skjer i forbindelse med prosjektet Fosenveiene.

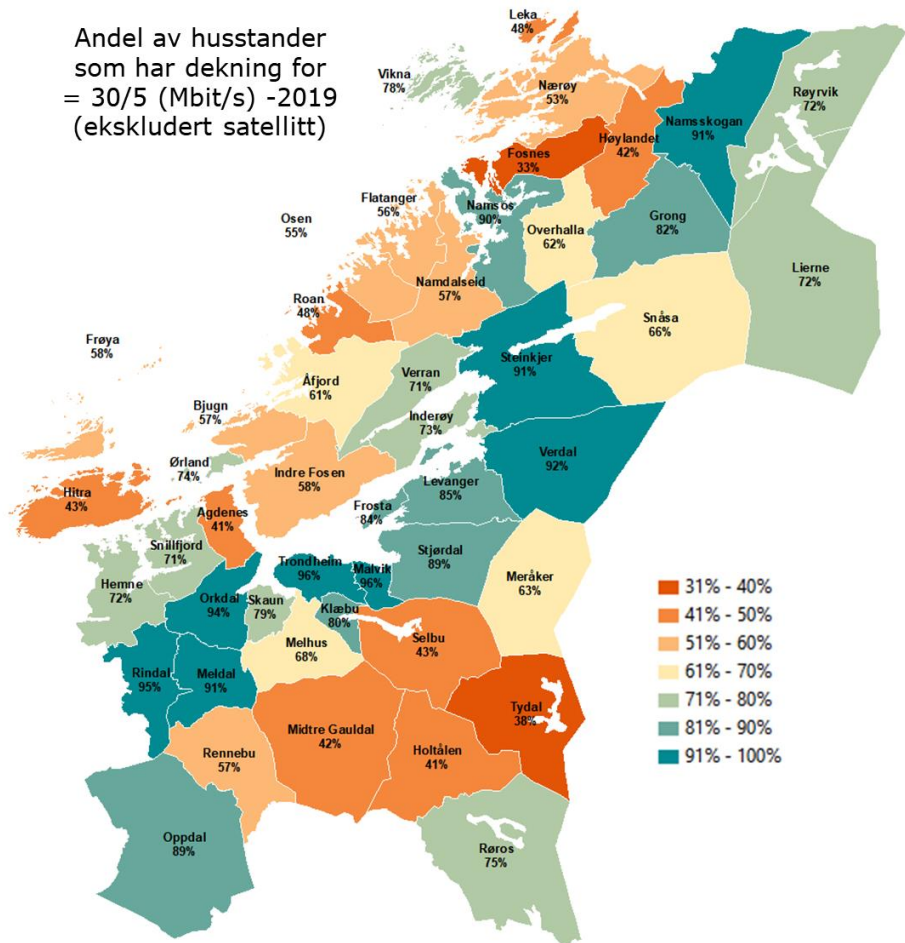
5.3 Digital infrastruktur

Selv om de tradisjonelle kommunikasjonsinfrastrukturene, slik som veier, havner og jernbane fremdeles er viktig, så har den digitale infrastrukturen blitt stadig viktigere og er i dag en forutsetning for at det skal være mulig å drive en rekke former for næringsvirksomhet.

I følge bredbåndsundersøkelsen til nasjonal kommunikasjonsmyndighet så hadde 55 % av husstandene dekning for bredbåndet på 30/5 Mbit/s i 2019. Opp fra 25 % i 2018 og 0 % i 2017. Selv om Osen har hatt en tydelig forbedring i bredbåndsdekningen de siste årene så ligger kommunen fremdeles betydelig under fylkessnittet for bredbåndsdekningen, som i 2019 var på 86 % av husstandene,

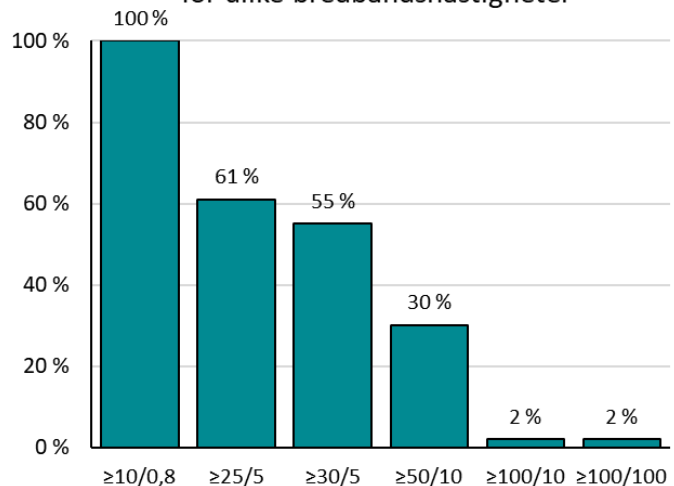
Ser man dekningsgraden for bredbånd i Osen fordelt på ulike hastigheter så ser man at det er omtrentlig fulldekning for 10/0,8 Mbit/s, mens at dekningen faller til 61 % for 25/5 Mbit/s og til 55 % for 30/5 Mbit/s. 30 % av husstandene har dekning for 50/10 Mbit/s, men det er knapt husstander som har dekning for 100/10 og 100/100 Mbit/s.

Andel av husstander som har dekning for = 30/5 (Mbit/s) -2019 (ekskludert satellitt)

Kart 12: Andel av husstander som har dekning for 30/5 Mbit/s i 2019. Kilde: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Dekningsgrad for husstander i Osen i 2019 for ulike bredbåndshastigheter

Figur 16: Dekningsgrad bredbånd i Osen i 2019, fordelt på hastighet. Kilde: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

6. Sosioøkonomiske indikatorer

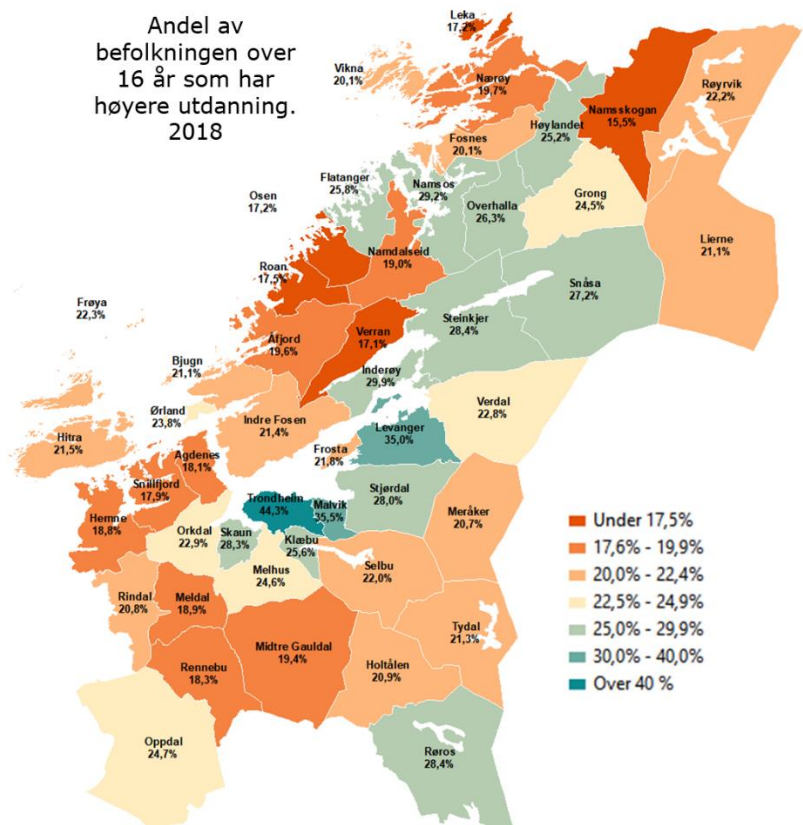
Det finnes en rekke sosioøkonomiske indikatorer som kan forteller oss om befolkningens sammensetning og økonomiske ressurser for dermed å si noe om kommunens evne til å omstille seg og håndtere eventuelle negative hendelser slik som en større bedriftsnedleggelse. De indikatorene det er valgt å se på her er befolkningens utdanningsnivå, som sier noe om kompetansenivået i kommunen. Videre er det sett på andel av befolkningen i relativ fattigdom, arbeidsledighet og andel uføretrygdene som sier noe om potensielle sosiale utfordringer som kommunen står ovenfor.

6.1 Befolkningens utdanningsnivå og kompetanse

Et høyt kompetansenivå i befolkningen vil gjøre en kommune bedre i stand til å omstille seg og skape nye næringer. Kompetanse er vanskelig å måle og vi har ikke noe godt registerbasert datagrunnlag på befolkningenes kompetansenivå, det nærmeste vi har er data på utdanningsnivået til befolkningen over 16 år. Denne statistikken forteller oss hvor stor andel av befolkningen som har fullført ulike nivåer av formell utdanning. Høy andel av arbeidsstyrken med formell utdannelse kan være et tegn på en arbeidsstyrke som er enklere å omstille til nye næringer.

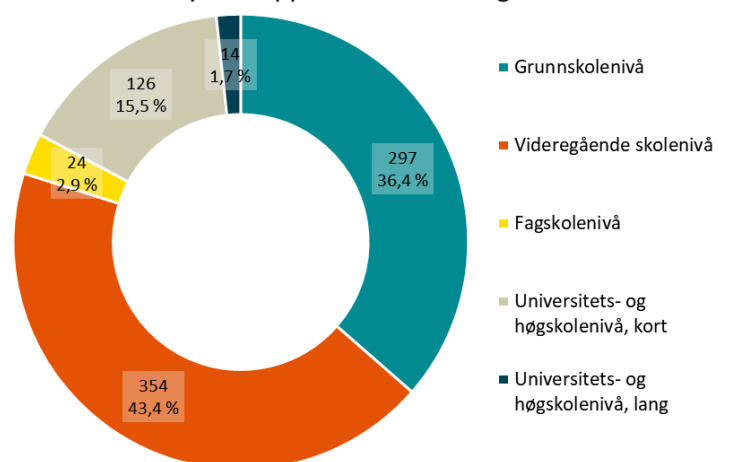
17,2 % av befolkningen over 16 i Osen hadde universitets eller høyskole utdanning i 2018. Dette er betydelig under snittet for Trøndelag som ligger på 33,6 %, men også lavere enn snittet for kommunene på Fosen som lå på 21,7 % i 2018. Av de 17,2 % av befolkningen i Osen som hadde høyere utdanning så var det kun 1,7 % som hadde lengere høyere utdanning (4+ år), mens de resterende 15,5 % hadde universitets og høyskoleutdanning på 1-4 år. Dette gir en indikasjon på at befolkningen i Osen har et forholdsvis lavet nivå av formell kompetanse.

43,4 % av befolkningen i Osen hadde videregående utdanning, mens ytterligere 2,9 % hadde fagskoleutdanning. De resterende 36,4 % av befolkningen hadde grunnskole som høyeste utdanningsnivå.

Kart 13: Andel av befolkningen over 16 år som har høyere utdanning i 2018: Kilde: SSB

Befolkningen i Osen, 16 år og eldre i 2018, etter høyeste oppnådde utdanningsnivå

Figur 17: Befolkningen i Osen, 16 år og eldre i 2018, etter høyeste oppnådde utdanningsnivå. Kilde: SSB

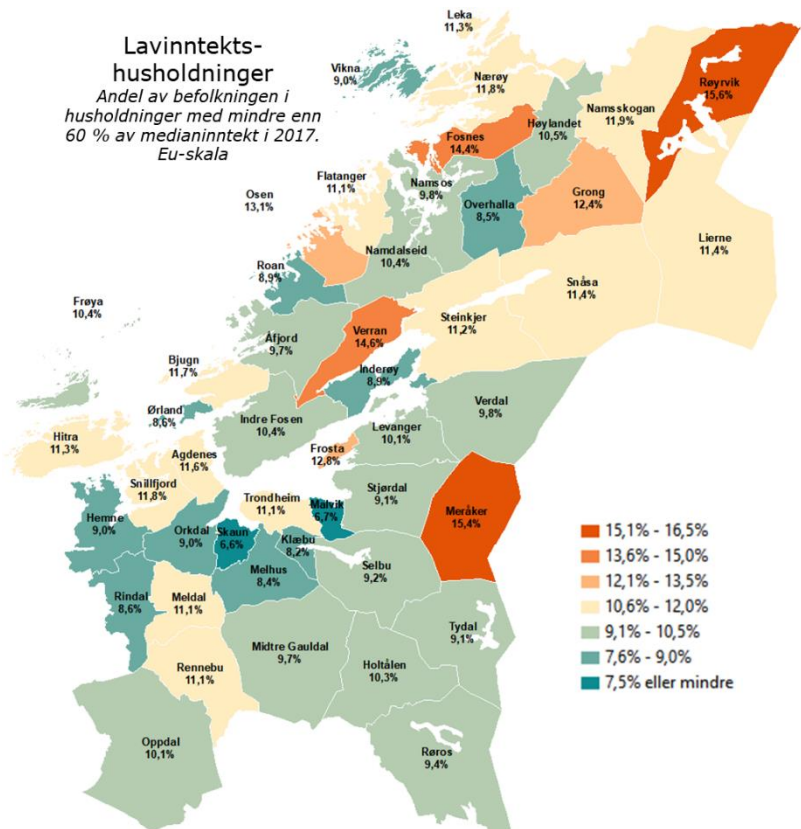
Utdanningsnivået er ikke noe fullgodt mål på den kompetansen som befolkningen i Osen besitter, selv om en høy andel av befolkningen med lav utdanning gir en indikasjon på at det kan være vanskelig for næringslivet i kommunen å omstille seg.

Man må også huske at aldersstrukturen, nærings sammensetningen og at Osen er en distriktskommune er mye av forklaringen på at man har en relativt lav andel med høyere utdanning. Kommunene har dessuten en stor andel eldre i befolkningen og blant disse er det mindre vanlig med høyere utdanning.

6.2 Relativ fattigdom og sosialulikhet

En av de potensielle konsekvensene av en langsiktig negativ trend i sysselsetting er at deler av befolkningen kan falle permanent ut av arbeidsmarkedet. Konsekvensene av dette vil kunne være en økning i antall husholdninger som har en så lav inntekt at de faller inn under det som betegnes som relativ fattigdom.

Absolutt fattigdom slik som definert internasjonalt er noe som nesten ikke forekommer i Norge, derfor brukes heller begrepet relativ fattigdom. Relativ fattigdom måles som regel ved å se på andelen av befolkningen som bor i husholdninger som har en husholdningsinntekt på under 60 % av medianinntekt. Ved å se på nivået av relativ fattigdom i dag vil man kunne få en indikasjon på hvor sårbar Osen er i forhold til økt fattigdomsproblematikk.

Kart 14: Lavinntekts-husholdninger 2017. Kilde: SSB

I 2017 så var andelen med lavinntekts-husholdninger i Osen på 13,1 %, mot et snitt for Trøndelag på 10,3 % og 11,2 % for landet. I likhet med trenden både nasjonalt og for Trøndelag så har andelen lavinntekts-husholdninger økt i Osen i perioden 2010 til 2017. I 2010 lå andelen på 10,6 % Også på andelen barn i lavinntekts-husholdninger så ligger Osen noe over snittet for Trøndelag (10,4 %) og landet (12,8 %) I tolkningen av disse tallene bør man legge til grunn at Osen har et lavt folketall og et fåtall husholdninger vil gi store prosentvise utslag.

Husholdningen i Osen har imidlertid betydelig mindre gjeld enn gjennomsnittshusholdningen i Norge. Kun 6 % av husholdningene i Osen har gjeld som er større enn 3 ganger samlet inntekt, mens hele 32 % av husholdningen i Osen ingen gjeld eller gjeld som er lavere enn samlet inntekt. Median husholdningsinntekt i Osen lå i 2017 på 571 000 kr, noe som er betydelig under det nasjonale snittet på 648 000 kr.

Indikatorer på husholdningenes økonomi i 2017		
	Osen	Norge
Befolkning i lavinntekts-husholdninger EU-skala 60 prosent 2017	13,1 %	11,2 %
Barn i lavinntekts-husholdninger EU-skala 60 prosent 2017	13,7 %	12,8 %
Husholdningsinntekt (median)	571 000 kr	648 000 kr
0 gjeld eller gjeld som er mindre eller lik samla inntekt	32 %	15 %
Gjeld større enn 3 ganger samla inntekt	6 %	19 %

Tabell 15: Indikatorer på husholdningenes økonomi i 2017. Kilde: SSB

6.3 Arbeidsledighet, uføretrygd, sysselsetningsgrad og deltid

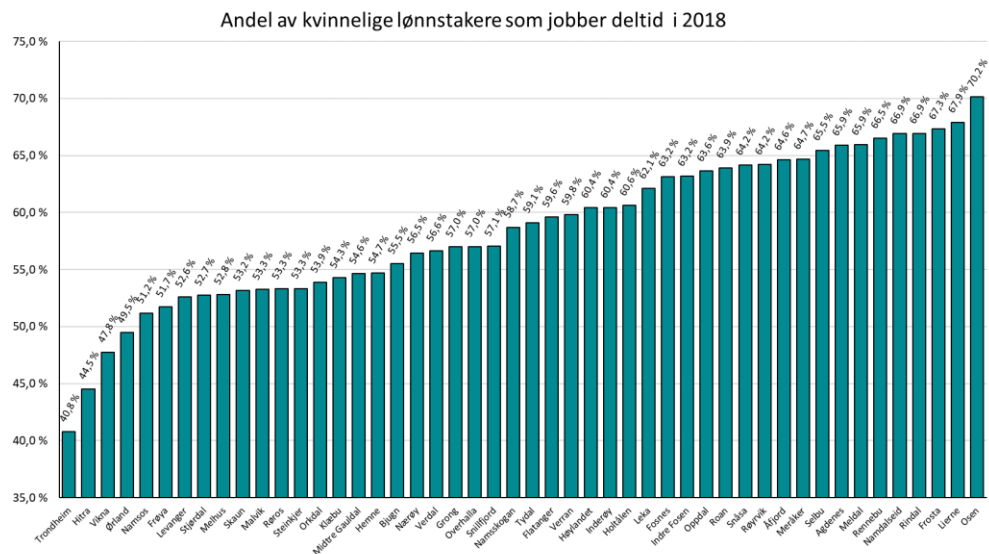
Arbeidsledighetsprosenten er et mål på de som står uten arbeid og som aktivt søker arbeid, dette forteller noe av bildet, men ikke alt. Dette gjelder spesielt i forhold til de som står utenfor arbeidslivet og ikke lenger aktivt søker jobb. Derfor er det fornuftig å se arbeidsledighetsprosent i sammenheng med andre indikatorer slik som uføretrygden og sysselsetningsgraden.

Per november 2019 så var arbeidsledigheten i Osen på 1,5 %, mot et snitt for Trøndelag på 1,7 % og et snitt for landet på 2,1 %. Totalt var det 7 registrerte arbeidsledige i Osen per november 2019. Osen har dermed en veldig lav registrerte arbeidsledighet. Det er imidlertid flere indikatorer på at det er en betydelig undersysselsetting i Osen.

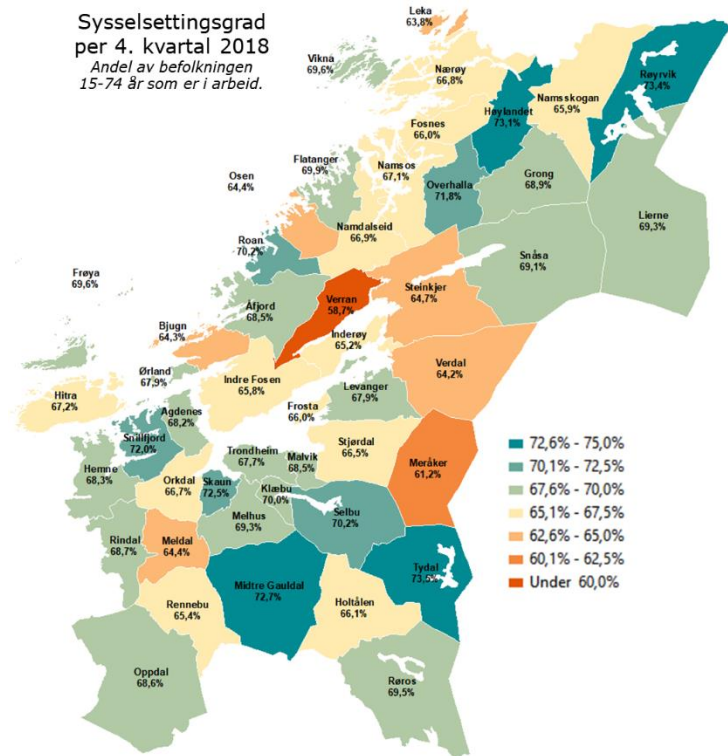
Dette ser man blant annet uttrykt ved at det er en veldig høy andel deltid i Osen. 49,4 % av lønnstakere bosatt i Osen jobbet deltid i 2018, mens 51,2 % av lønnstakere med arbeidsted i Osen jobbet deltid i 2018. Snittet for Trøndelag er at ca. 35 % av lønnstakere jobbet deltid i 2018.

Blant kvinnelige lønnstakere i Osen så jobbet over 70 % deltid i 2018. Dette er høyere enn i noen annen kommune i Trøndelag og viser at det finnes en betydelig reserve av arbeidskraft i Osen. En del av forklaringen på at man har en så høy andel med deltid ligger i næringsstrukturen i Osen og at man har høy andel sysselsatte i næringer (spesielt i offentlig sektor) hvor deltidsarbeid er utbredt.

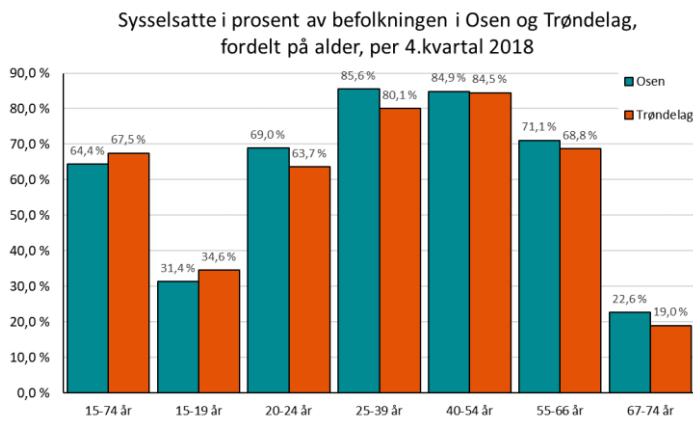
Når man ser på andel av befolkningen mellom 15-74 år som er sysselsatt så finner man at Osen ligger på 64,4 % noe som er under snittet for fylket som er på 67,5 %. For Osen sin del så kan alderssammensetningen i kommunen forklare det meste av det faktum at kommunene har en lavere sysselsetningsgrad enn fylkessnittet. Når man ser på aldersfordelte tall for sysselsetningsgrad så finner man at Osen har en høyere sysselsetningsgrad enn fylkessnittet for alle aldersgrupper unntatt 15-19 åringer.

Figur 18: Andel av kvinnelige lønnstakere som jobber deltid i 2018. Kilde: SSB

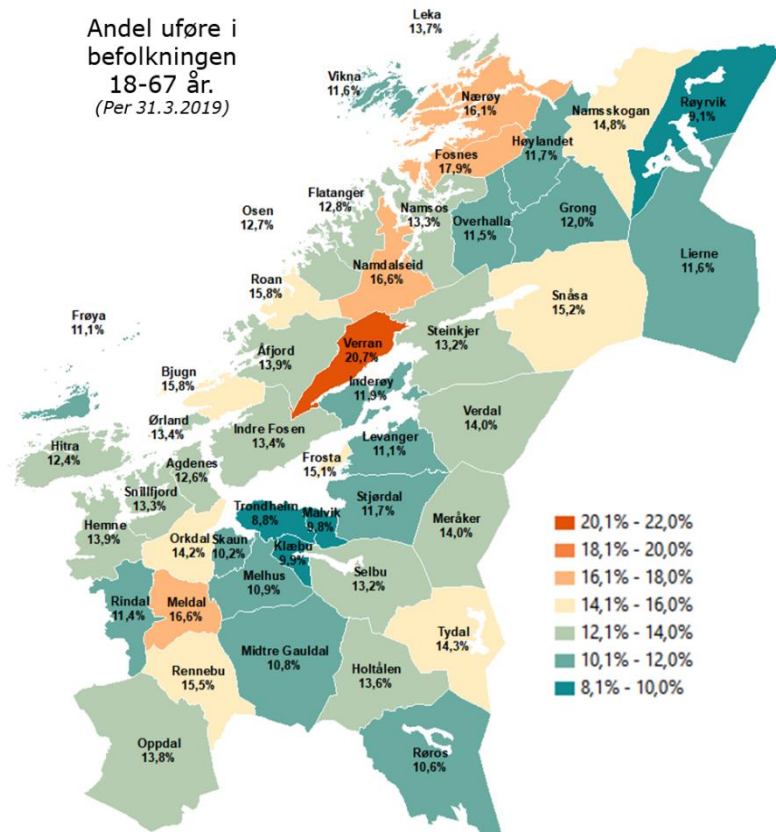
Kart 15: Sysselsetningsgrad per 4.kvartal 2018. Kilde: SSB

Figur 19: Sysselsetningsgrad fordelt på alder. Osen og Trøndelag per 4.kvartal 2018. Kilde: SSB

12,7 % av befolkningen i Osen i alderen 18-67 år var uføre per mars 2019. Noe som er noe høyere enn fylkessnittet på 10,7 %. Osen ligger imidlertid lavere enn mange andre distriktskommuner og nivå uføre er på ingen måte spesielt høyt med tanke på aldersstrukturen i kommunen.

Andel uføre i befolkningen 18-67 år.
(Per 31.3.2019)

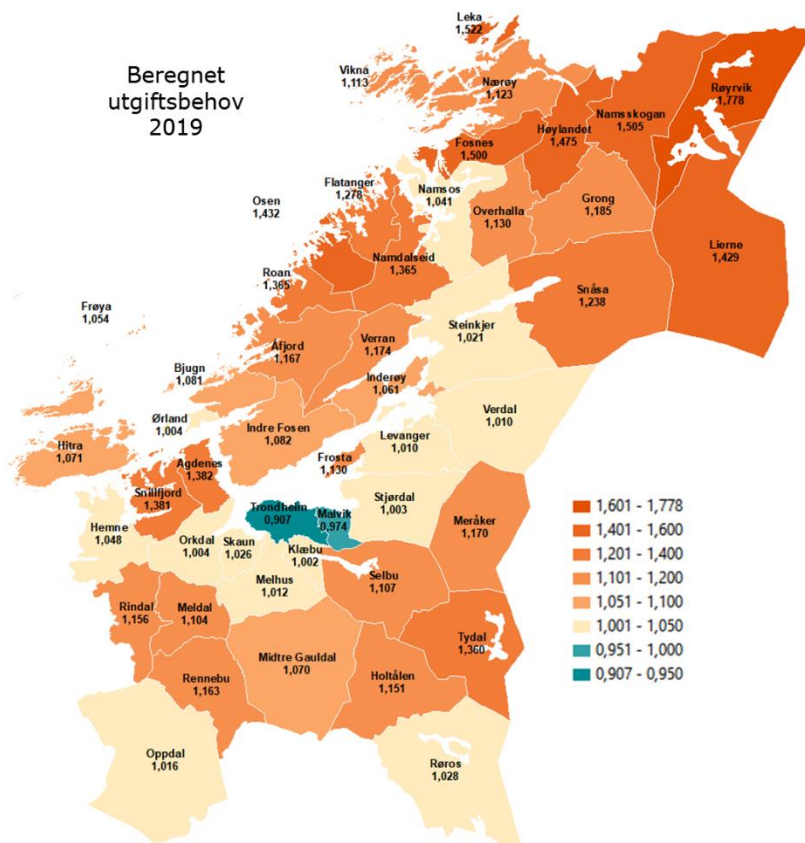

7.0 Kommuneøkonomi

Kommune økonomien har betydning for handlingsrommet til kommunen har for iverksetting av tiltak for å støtte opp under utviklingstiltak i kommunen. Utviklingen i kommuneøkonomien henger i stor grad sammen med utviklingen i befolkningen og næringslivet i en kommune. Langsiktig negativ utvikling i befolkning og sysselsetning over til vil ha konsekvenser for kommuneøkonomien i form av lavere skatteinnfang.

I kommunenes inntektssystem er det gjort beregninger på variasjoner i kommunenes utgiftsbehov for å gi velferdstjenester til sine innbyggere. Det beregnes en indeksverdi for hver enkelt kommune utfra hvor dyr kommunen er å drive i forhold til landsgjennomsnittet (indeks=1). Kommunene med indeks over 1 er dyrere å drive en landsgjennomsnittet og kommunene med indeks under 1 er rimeligere å drive. I beregningene legges det til grunn variasjoner i kommunenes demografi, geografi og levekår. Ut ifra disse beregningene så finner man at Osen som kommune er over 40 % dyrere å drive per innbygger enn landsgjennomsnittet.

Så befolkningssammensetningen gjør at Osen er en forholdsvis dyr kommunen og drive, men til tross for dette så rapporterer Fylkesmannen i Trøndelag at kommunen har en historikk for god økonomistyring og at kommunen tar de nødvendige grepene i forhold til å balansere tjenestetilbudet opp mot kommuneøkonomien. Dette er også noe man ser uttrykt av KOSTRA tallene.

Kart 17: Beregnet utgiftsbehov 2019. Kilde: KMD

7.1 Nøkkeltall

Når man ser på utvalgte nøkkeltall fra kommuneregnskapet så finner man et positivt nettodriftsresultat i 2018 på 9,9 % av bruttodriftsinntekter i 2018. Overføringer fra havbruksfondet er hovedforklaringen til det høye nettodriftsresultatet i 2018. I forhold til nettodriftsresultat er anbefalingen, for at kommunene skal ha god handlefrihet og for at kommunenes samlede formue (real- og finansformue) ikke skal reduseres, at netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene på bruttonivå over tid bør ligge på minimum 1,75 %. (Ned fra 3,0 % i perioden 2009-2013 på grunn av endringer i føringen av mva-kompensasjon). I perioden 2015-2018 lå Osen godt over denne anbefaling i alle årene.

Utvalgte nøkkeltall fra kommuneregnskapet. Osen 2015-2018					
	2015	2016	2017	2018	Landet uten Oslo 2018
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	3,4	2,9	2,3	9,9	2,2
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	1,7	0,8	0,4	0	1,2
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	19,1	9,7	14,6	17,7	21,8
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	11,5	31,5	27,6	25,3	42,3
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	68,2	75,2	77,6	72,6	105,6
Frie inntekter per innbygger (kr)	77 429	79 774	82 043	84 502	55 124
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	6,6	5,6	7,2	17,7	11,2
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	20,4	31,5	9,1	15,1	15,2
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	46,9	27,4	22,5	27,9	25,8

Tabell 16: Utvalgte nøkkeltall fra kommuneregnskapet Kilde: SSB/KOSTRA

Osen hadde i 2018 langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser på 72,6 % av kommunens bruttodriftsutgifter. Den langsiktige gjelden i Osen har økt noe de siste årene, men ligger fremdeles under landsnittet på 105,6 %. Hvor mye den enkelte kommune tåler å ta opp av lån er avhengig av inntektsnivå, sammensetningen av lånegjelden og viktigheten av nye investeringer for å kunne yte gode og effektive tjenester. Lånefinansiering av investeringer vil ha konsekvenser for løpende drift. Samtidig belaster ikke alle låneopptak kommunens økonomi like mye. Det er også ulike ordninger med rentekompensasjon på visse typer investeringer og kommunen kan ta opp lån til videre utlån. Det er derfor viktig å ikke bare se på den totale gjelden, men også på hvor stor renteeksponeringen er.

Netto renteeksponering målt i forhold til driftsinntektene viser hvor mye av kommunens renteeksponerte gjeld som er igjen etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra. Variabelen viser således hvor sårbar kommunen er for endringer i renta. I 2018 lå netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter på 25,3 % i Osen mot et snitt på 43,5 % for kommunene i Trøndelag og 42,3 % for landet.

For å kunne håndtere uforutsette hendelser, er det viktig at den enkelte kommune har en viss reserve i form av fri egenkapital (differansen mellom disposisjonsfond og regnskapsmessig merforbruk). Jo større reserve, jo større økonomisk handlingsrom. Disse midlene må imidlertid skaffes tilveie fra de løpende inntektene og vil alltid være i konkurranse med løpende driftsutgifter. Andefalingen er at den frie egenkapitalen bør som et minimum utgjøre mellom 5 og 10 % av brutto driftsinntekter. Osen lå i 2018 på 17,7 %, opp fra 7,2 %. Gjennomsnittet for Trøndelag var 9,3 % mens gjennomsnittet for landet var 11,2 %.

KOSTRA nøkkeltallene tegner et bilde av en kommune med en sunn økonomi, med relativ lav renteeksponering, tilstrekkelig med fri egenkapital og et positivt driftsresultat som er over det anbefalte minstenivået. Osen har aldri vært registrert i ROBEK. (Register om betinget godkjenning og kontroll).

7.2 Driftsregnskap

Osen hadde et nettodriftsresultat på 13,0 millioner kr i 2018, dette er en økning på 9,6 millioner kr fra 2015. Denne endringen skyldes i stor grad en betydelig økning i «andre statlige overføringer» som et resultat av utdeling fra havbruksfondet. Andre statlige overføringer var på 13,7 millioner kr i 2018 opp fra 0,5 millioner kr i 2017.

KOSTRA driftsregnskap Osen. 2015-2018. Alle tall i hele 1000 kr, løpende priser, ekskl. kommunale foretak og interkommunale selskaper						
	2015	2016	2017	2018	Endring 2015-2018	
Rammetilskudd	57 226	58 362	57 623	59 333	2 107	3,7 %
Skatt på inntekt og formue	18 345	19 657	21 713	20 690	2 345	12,8 %
Overføringsinntekter med krav til motytelse i drift	14 807	17 002	20 778	18 424	3 617	24,4 %
Andre statlige overføringer	378	334	544	13 682	13 304	3519,6 %
Andre salgs- og leieinntekter	9 188	9 887	10 699	10 877	1 689	18,4 %
Brukerbetaling for kommunale tjenester	4 459	4 405	4 381	4 023	-436	-9,8 %
Eiendomsskatt totalt	1 238	1 237	1 238	1 246	8	0,6 %
Andre overføringer	701	30	1	116	-585	-83,5 %
Andre direkte og indirekte skatter	3	3	3	3	0	0,0 %
Sum driftsinntekter	106 345	110 917	116 980	128 394	22 049	20,7 %
Lønnsutgifter og oppgavepliktige godtgjørelser	57 826	59 437	64 362	63 297	5 471	9,5 %
Sosiale utgifter	10 616	11 006	11 297	11 382	766	7,2 %
Kjøp av varer og tjenester	20 887	21 232	22 771	24 710	3 823	18,3 %
Overføringsutgifter, avskrivninger og fordelte utgifter	9 270	10 378	11 299	11 248	1 978	21,3 %
Sum driftsutgifter	102 903	106 567	114 158	115 446	12 543	12,2 %
Brutto driftsresultat	3 442	4 350	2 822	12 948	9 506	276,2 %
Sum eksterne finansinntekter	1 961	1 635	1 556	2 596	635	32,4 %
Sum eksterne finansutgifter	5 723	7 215	7 376	8 050	2 327	40,7 %
Resultat eksterne finansransaksjoner	-3 762	-5 580	-5 820	-5 454	-1 692	45,0 %
Motpost avskrivninger	3 769	4 392	5 367	5 545	1 776	47,1 %
Netto driftsresultat	3 449	3 162	2 369	13 039	9 590	278,1 %

Tabell 17: KOSTRA driftsregnskap Osen. 2015-2018. Alle tall i hele 1000 kr, løpende priser, ekskl. kommunale foretak og interkommunale selskaper. Kilde: SS/KOSTRA

Osen hadde driftsinntekter på 128,4 millioner kr i 2018, en økning på 22,0 millioner kr eller 20,7 % siden 2015. Den største delen av dette er rammetilskuddet som var på 59,3 millioner kr i 2018. Rammetilskuddet har økt med 3,7 % siden 2015. Osen har forholdsvis lave skatteinntekter per innbygger, 69,7 % av landsgjennomsnittet i 2018, noe som gjør at rammetilskuddet utgjør en forholdsvis stor andel av driftsinntektene. I 2018 kom 46 % av driftsinntektene til Osen fra rammetilskuddet, noe som er en nedgang fra 54 % i 2015. Snittet for kommunene i Trøndelag var at 32 % av driftsinntektene kom fra rammetilskuddet.

Driftsutgiftene til kommunen var på 115,4 millioner kr i 2018 noe som var en økning på 12,2 % fra 2015. I 2018 var lønnsutgiftene på 63,3 millioner kr, noe som er en økning på 9,5 % siden 2015. Kommunens netto finansutgifter var på 5,5 millioner kr i 2018, dette er en økning på 45,0 % siden 2015.

Fordelt på tjenesteområder så er de største driftsutgiftene til Osen kommune helse- og omsorg og grunnskole. Disse to tjenesteområdene står til sammen for 49,7 % av kommunens brutto driftsutgifter i 2018.

Brutto driftsutgifter per tjenesteområde i Osen i 2018. (1000 kr)

Figur 20: Brutto driftsutgifter per tjenesteområde i Osen i 2018. (1000 kr). Kilde: SSB/KOSTRA

7.3 Balanse

Osen hadde en egenkapital på 120,2 millioner kr i 2018, noe som er en økning på 39,5 millioner kr eller 51 % siden 2015. I samme periode har den totale balansen til kommunen økt med 77,7 millioner kr til 421,7 millioner kr i 2018. Kommunen har dermed egenkapitalandel på 28,5 % i 2018, egenkapital andelen har økt fra 23,5 % i 2015. Økningen i balansen til Osen kommune skyldes i stor grad en økning i anleggsmidler på 76,0 millioner, forklart ved en økning i knyttet til både faste eiendommer og anlegg og pensjonsmidler.

Gjelden til Osen kommune har økt fra 263,3 millioner kr i 2015 til 301,5 millioner kr i 2018, noe som er en økning på 38,2 millioner kr eller 14,5 %. Av de 301,5 millionene i gjeld i 2018 så var 238,3 millioner kr langsiktig gjeld.

I 2018 hadde Osen et disposisjonsfond på 22,5 millioner kr. Fra 2017 til 2018 så økte disposisjonsfondet med 14,8 millioner kr, nesten en tredobling. Kommunen har også 5,9 millioner på bundne driftsfond, 2 millioner kr på bundne investeringsfond og 0,6 millioner på ubudne investeringsfond.

Osen fremstår ut ifra KOSTRA-tallene som en kommune med en sunn balanse og med betydelige fondsavsetninger.

KOSTRA balanse Osen 2015-2018. Alle tall i hele 1000 kr, løpende priser, ekskl. kommunale foretak og interkommunale selskaper						
	2015	2016	2017	2018	Endring 2015-2018	
Anleggsmidler	298 010	334 989	351 274	374 004	75 994	25,5 %
– Faste eiendommer og anlegg	135 463	166 032	171 804	179 464	44 001	32,5 %
– Pensjonsmidler	141 622	146 403	157 392	167 690	26 068	18,4 %
– Andre anleggsmidler	20 925	22 554	22 078	26 850	5 925	28,3 %
Omløpsmidler	46 017	35 674	41 306	47 758	1 741	3,8 %
Sum Eiendeler	344 027	370 663	392 580	421 762	77 735	22,6 %
Langsiktig gjeld	245 817	264 328	280 361	284 262	38 445	15,6 %
– Pensjonsforpliktelse	173 282	179 161	189 061	190 486	17 204	9,9 %
– Andre lån	72 535	85 167	91 300	93 776	21 241	29,3 %
Kortsiktig gjeld	17 466	16 938	17 195	17 265	-201	-1,2 %
Sum gjeld	263 283	281 266	297 556	301 527	38 244	14,5 %
Egenkapital	80 744	89 399	95 023	120 236	39 492	48,9 %
Gjeld og egenkapital	344 027	370 665	392 579	421 763	77 736	22,6 %
Disposisjonsfond	6 767	6 049	7 716	22 552	15 785	233,3 %
Bundne driftsfond	6 006	7 122	7 934	5 907	-99	-1,6 %
Ubundne investeringsfond	4 093	1 882	1 842	572	-3 521	-86,0 %
Bundne investeringsfond	779	1 913	1 788	2 013	1 234	158,4 %

Tabell 18: KOSTRA balanse Osen. 2015-2018. Alle tall i hele 1000 kr, løpende priser, ekskl. kommunale foretak og interkommunale selskaper. Kilde: SSB/KOSTRA

8.0 Konsekvensberegning i Panda

I avsnitt 8.2 presenteres det prognosekjøring ved hjelp av PANDA (Plan og analyseverktøy for næring, demografi og arbeidsmarked) på konsekvensen av nedbemanning ved av One2Cell/Brightstar, Trønderpall og SalMar settefisk for sysselsetting og befolkning i Osen

Konsekvensanalysen gjøres ved først å beregne referansebaner for sysselsetting- og befolkningsutvikling i årene 2019-2022. Deretter lages det ulike prognoser der man legger inn bortfallet av arbeidsplassene ved de nevnte bedriften og de lokale innkjøpene fra bedriftene ved ulikeforutsetninger for arbeidsmarkedets tilpasning. Det er differansen mellom referansen og prognosen med bortfall av disse arbeidsplassene som angir hvor store konsekvensene av nedbemanningene blir.

Pandamodellen beregner både produksjonsvirkninger og konsumvirkninger. Produksjonsvirkningen er her forventet ringvirkning i andre næringer som følge av påfølgende bortfall av de lokale innkjøp fra de nevnte bedriftene. Mens konsumvirkninger er konsekvensene for inntekter, konsum og fra befolkning, når det tas hensyn til arbeidsmarkedstilpasningen.

Her fanges opp effektene av en lavere befolkning eller at deler av befolkningen får dårligere råd som følge av tapt arbeidsinntekt på omsetningen til andre deler av næringslivet lokalt.

Modellkjøringene er gjort med standard næringsdataene i Panda og bruker i stor grad simulerte data på lokale innkjøp på kommunenivå. Disse er baserte på nedbrytninger av nasjonale tall og tall på fylkesnivå.

I arbeidet ble det oppdaget flere problemer med kryssløpsdataene i PANDA for Osen og at det var mangler knyttet til framskrivningen av produktinnsatsen for flere næringer. Dette gjorde det umulig å gjøre en ren kjøring i omstillingsmodulen på Osen. I stedet ble gjort proxykjøringer i PANDA med en større region for å identifisere multiplikatoreffekter som igjen ble brukt til å lage en konsekvensberegning for Osen.

8.1 Forutsetninger

Referansebanene er beregnet med utgangspunkt i et Status Quo scenario med at virksomheten opprettholder sin aktivitet i Osen, og utviklingen i fremtidig sysselsetting i de ulike næringene i kommunen følger de nasjonale utviklingsbanene fra KVARTS.

KVARTS er en makroøkonomisk modell for norsk økonomi, utviklet i Statistisk sentralbyrå. Modellen benyttes til framskrivninger og politikkanalyser for sentrale størrelser i økonomien. De nasjonale utviklingsbanene fra KVARTS er en sentraldel av REGNA modellen i PANDA.

Fra KVARTS hentes nasjonale prognoser for produksjons- og produktivitsutvikling fordelt på næringer, som PANDA benytter til å beregne utvikling i sysselsetting på de samme næringene. Prognosene fra KVARTS er nasjonale og de vil ikke nødvendigvis stemme med utviklingen i alle deler av landet.

I denne sammenhengen er det ikke realistisk eller nødvendig med en nøyaktig prognose for fremtidig sysselsetting, men en referansebane som man kan sammenligne med. Det er de samme utviklingsbanene som ligger til grunn både for referansen og scenariene der virksomhetene One2Cell/ Brightstar, Trønderpall og SalMar settefisk nedbemanner i Osen. Dermed får man belyst

konsekvensene av nedbemanningen i forhold til en gitt utviklingsbane der de samme makroøkonomiske forutsetningene ligger til grunn

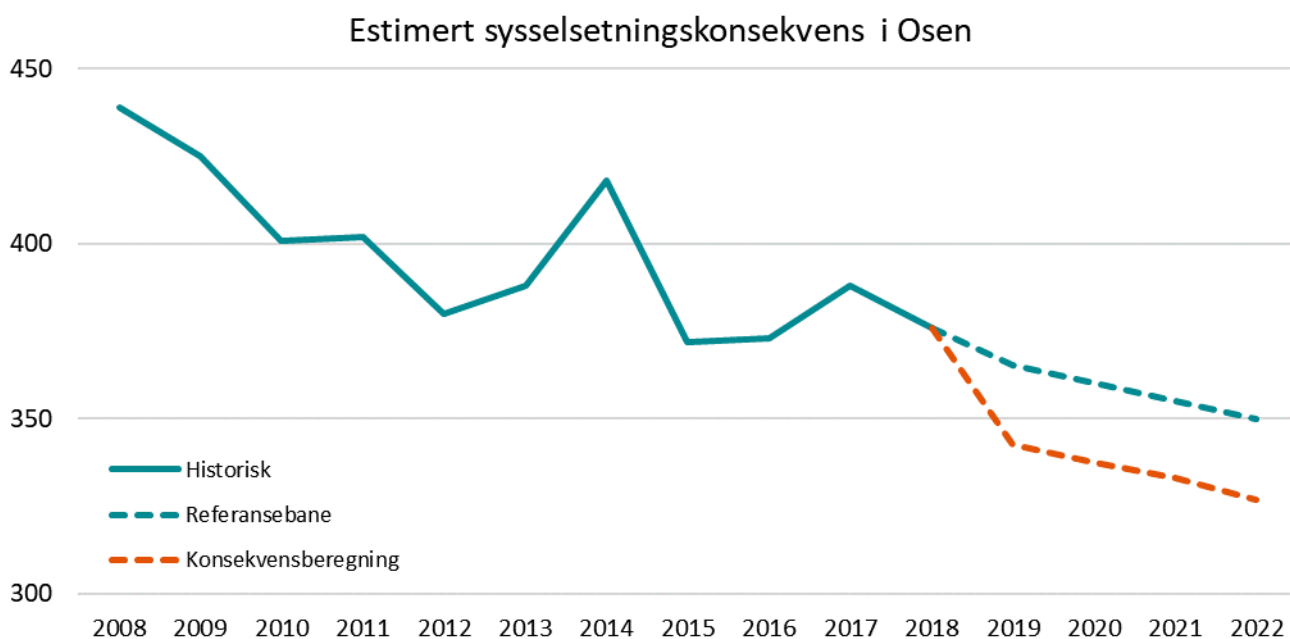
Når man får en nedleggelse så vil de sysselsatte tilpasse seg arbeidsmarkedet på i hovedsak tre måter.

1. De flytter fra kommunen
2. De pendler til annen kommune men er fortsatt bosatt
3. De blir arbeidsledige og er fortsatt bosatt

Konsumvirkningene for disse alternativene er litt forskjellige. Størst er de når den bosatte flytterrettersom ha da ikke lenger gjør noen innkjøp for seg selv i kommunen. Han tar også med seg sin familie som heller ikke handler i kommunen lengre. Pendlere handler noe mindre av sine innkjøp i kommunen, mens arbeidsledige får noe mindre kjøpekraft og dermed reduserer sine lokale innkjøp noe. I realiteten er det en miks av disse tre tilpasningene som skjer når en større mengde arbeidsplasser faller bort i en kommune.

Prognose kjøringene i PANDA er gjort på et frafall av 13 arbeidsplasser i One2Cel/Brightstar, 2 arbeidsplasser i Trønderpall og 5 arbeidsplasser relatert til SalMar settefisk.

8.2 Sysselsettings- og befolkningskonsekvens

Figur 21: Estimert sysselsetningskonsekvens i Osen

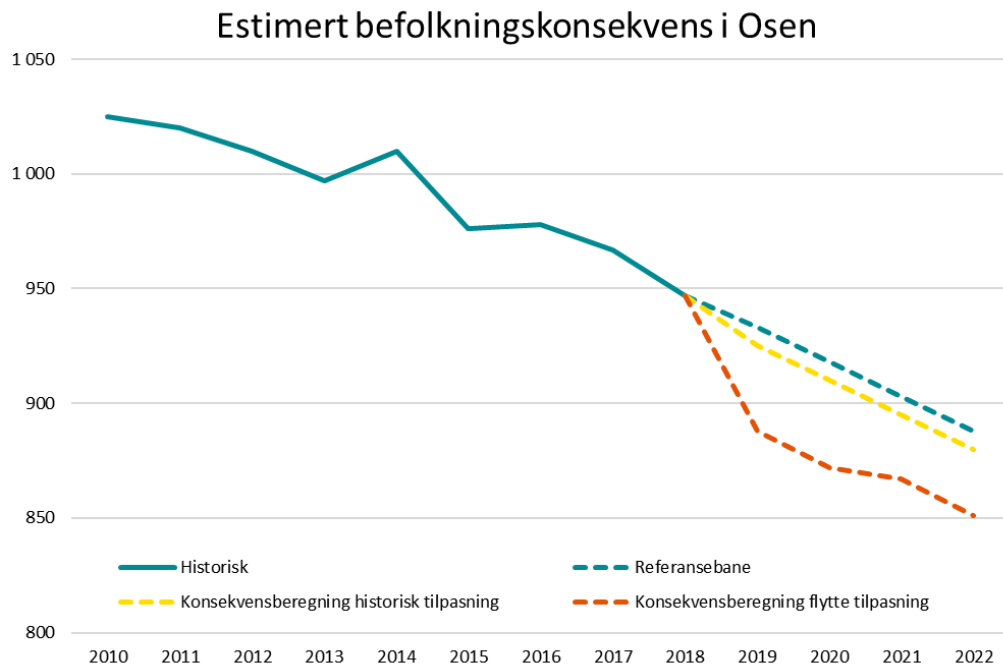
Den estimert totale sysselsetningskonsekvens er på -6,3 % i forhold til referansebanen. Hvorav -5,5 % er en direkteeffekt og 0,8 % er ringvirkninger. Målt i sysselsatte så er den totale sysselsetningseffekten beregnet til 23 sysselsatte. Altså en ringvirkningsmultiplikator på 1,15. Dette er en forventet konsekvens i tråd med historisk tilpasning på arbeidsmarkedet i forhold til flytting, pendling og arbeidsledighet.

Med alternativet flytting som tilpasning på arbeidsmarkedet så finner man en total sysselsetningskonsekvens på -24 sysselsatte eller -6,6 % i forhold til referansebanen. En ringvirkningsmultiplikator på 1,2. Pendling eller arbeidsledighet gir en total

sysselsetningskonsekvens på -22 sysselsatte eller -6,0 % i forhold til referansebanen. En ringvirkningsmultiplikator på 1,1.

Den skjønsmessige vurderingen er at ringvirkningsmultiplikatoren man finner er i den lave enden av det forventede spektret (Analyser på fylkesnivå har vist at de fleste næringer har multiplikatorer i området 1,2 til 1,4). PANDA modellen er kjent som forholdvis konservativ i forhold til beregning av ringvirkninger og det er en større sannsynlighetsovervekt i retning av at den undervurderer ringvirkningene enn at den overvurderer de.

Figur 22: Estimert befolkningskonsekvens i Osen

Den estimerte befolkningskonsekvensen er på -0,9 % fra referansebanen basert på historisk tilpasning og -4,0 % fra referansebanen ved flytting som arbeidsmarkedstilpasning. Anslaget variere mellom en nedgang på 8 personer til en nedgang på 38 personer.

Med bakgrunn av beliggenheten til kommunen (som drøftet i kapitel 5), med lange reiseavstander til større konsentrasjoner av arbeidsplasser og et begrenset lokalt arbeidsmarked (som vist i kapitel 3) så er vurderingen at det er en sannsynlighet for at man får en større andel flytting enn det som er lagt til grunn i scenarioet med historisk tilpasning. Man har også potensielt motvirkende faktorer knyttet til at personene som blir påvirket er etablert i lokalsamfunnet med hus og familie og kanskje nærmer seg slutten av arbeidslivet, noe som kan gjøre at det kan være en betydelig flyttebarriere. Helhetsvurderinger er at befolkningskonsekvensen nok ligger nærmere -4,0 % enn -0,9 %.

9.0 Oppsummering

Osen har over lengre tid hatt negativ utvikling knyttet til befolkning og sysselsetting. Folketallet i Osen ligger i dag på under 1 000 innbyggere og prognosene tilsier en ytterligere nedgang. Osen har en alderssammensetning med en høy andel eldre, samtidig som man har blant den yngre delen av befolkningen har en betydelig ubalanse i kjønnsfordelingen.

Sysselsetningen i Osen er preget av en stor andel i offentlig sektor, i tillegg til primærnæringene, der fiskeriet er spesielt viktig. Innenfor fiskeri så har kommunen noen store fiskebåtrederier, men også en stor mengde mindre aktører. Det finnes også noe virksomhet knyttet til underleveranser til fiskerinæringen i kommunen.

Den langsiktige negative utviklingen knyttet til befolkning og sysselsetting vil bli ytterligere forsterket av situasjonen med at man flere bedrifter i kommune avvikler sin virksomhet eller flytter den ut av kommunen. Konsekvensberegninger gjort i Panda knyttet til varslede bedriftsnedleggelse i Osen viser en estimert sysselsettingskonsekvens på ca. 6,3 % i forhold til referansebanen og befolkningskonsekvens på opp mot 4,0 % i forhold til referansebanen.

Kommunen har en del avstandsulempet. Det er store avstander til regionale senter av nevneverdig størrelse og omlandet rundt Osen er tynt befolket og har relativt få arbeidsplasser. Store deler av omlandet rundt Osen har også mange av de samme demografiske utfordringene.

Kommunen har over tid hatt en god økonomistyring, der man har satt tæring etter næring. Og det er en god balanse i de kommunale budsjettene.

Det finnes flere potensielle utviklingsmuligheter for Osen knyttet til videreutvikling av det marinemiljøet som alt finnes i kommunen. Osen har også muligheter knyttet til turisme, opplevelses næring og fritidsbebyggelse.

10. Kilder

- Brønnøysundregistret
- Fiskeridirektoratet
- Fiskeridirektoratets, fartøyregister
- Fylkesmannen i Trøndelag
- Geodata as
- Kartverket
- KMD
- KOSTRA
- Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
- Nav
- Norges Bank
- NVDB
- Osen Kommune
- Panda
- Purehelp
- Regjeringen.no
- Skipsrevyen.no
- SSB – Statistikkbanken
- Statensveivesen
- Trøndelag i Tall 2019